

WAT HEEFT DE TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN VOOR INVLOED OP HET GEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING?

Auteur:	Charlotte Noorloos (559833)
Opleiding:	Hogeschool Arnhem en Nijmegen
Faculteit:	Sport, gezondheid en management
Opdrachtgever:	Gemeente Breda
Eerste beoordelaar:	Willem de Boer
Tweede beoordelaar:	Nicole Paternotte
Opleverdata:	17 januari 2021

VOORWOORD

Voor u ligt de scriptie 'Wat heeft de toegankelijkheid van openbare speelplekken voor invloed op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking'. Het onderzoek van de scriptie is in Breda uitgevoerd. De scriptie is in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Sport Gezondheid en Management aan de Hogeschool Arnhem en Nijmegen geschreven in opdracht van stageorganisatie gemeente Breda. Van september 2020 tot januari 2021 ben ik met het onderzoek bezig geweest en het schrijven van de scriptie.

Samen met mijn stagebegeleider, Inge Wolters, en mijn stagedocent, Willem de Boer, heb ik de onderzoeksvraag voor dit onderzoek bedacht. Na uitvoerig kwalitatief onderzoek heb ik de hoofdvraag van de scriptie kunnen beantwoorden. Tijdens mijn onderzoek heb ik altijd op mijn stagebegeleider en mijn stagedocent kunnen rekenen. De situatie rondom het corona-virus heeft het begeleiden niet makkelijker gemaakt, maar zij hebben mijn vragen altijd kunnen beantwoorden wanneer ik vastliep. Dat heeft voor een soepel verloop gezorgd.

Graag wil ik mijn stagebegeleider en mijn stagedocent bedanken voor de fijne begeleiding en ondersteuning tijdens het onderzoek. Daarnaast wil ik graag de respondenten bedanken voor het meewerken aan mijn onderzoek. Zonder inzet van de respondenten had ik het onderzoek nooit kunnen afronden.

Vervolgens wil ik graag mijn familie en vrienden bedanken en mijn moeder en vriend in het bijzonder. In de afgelopen maanden is het op één hand te tellen hoe vaak ik op locatie ben geweest dus zij waren mijn voornaamste sparringpartners. Zij hebben mij moreel ontzettend ondersteund tijdens het schrijfproces. Tot slot zou ik graag mijn huisgenoten bedanken voor hun inzichten. Zij studeren allemaal in een andere sector en gaven mij een frisse blik op mijn onderzoek.

Ik wens u veel leesplezier!

Charlotte Noorloos

's-Hertogenbosch, 4 januari 2021

SAMENVATTING

Buitenspelen is voor ieder kind ontzettend belangrijk. Helaas is dit voor kinderen met een beperking niet vanzelfsprekend, omdat negen van de tien openbare speelplekken niet toegankelijk zijn. Op 3 december 2019 is het SamenSpeelAkkoord ondertekend door 14 organisaties waaronder het de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In dit akkoord zijn drie speerpunten tot stand gekomen namelijk een inclusieve speelcultuur creëren, samenspeelplekken creëren en kennis verzamelen over toegankelijkheid. In Breda zijn ze actief bezig met het inclusief en toegankelijk maken van hun stad. Zij willen weten wat nodig is om meer kinderen met een beperking en hun ouders te bewegen om openbare speelplekken te bezoeken.

Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen aan de gemeente Breda voor de toepassing van het speelbeleid door - middels kwalitatief onderzoek - de meningen te inventariseren van de betrokken groeperingen (kinderen met een beperking, ouders van kinderen met een beperking, volwassenen met een beperking) over de invloed van toegankelijkheid op speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking. Hiervoor is de volgende hoofdvraag opgesteld: "Wat is de invloed van toegankelijkheid van openbare speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?"

Om een antwoord te geven op de hoofdvraag is kwalitatief onderzoek gedaan. Het onderzoek werd gedaan bij ervaringsdeskundigen en dit waren ouders van kinderen met een beperking uit Breda. Elf respondenten hebben meegewerkt aan het onderzoek. Uit de interviews is gebleken dat de sociale vorm van toegankelijkheid en de barrières de grootste invloed hebben op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking. Kinderen met een beperking en hun ouders voelen zich niet welkom op speelplekken en gaan confrontaties liever uit de weg. Dit heeft mede te maken met de sociale druk die wordt ervaren, die wordt veroorzaakt doordat het kind anders eruitziet of zich anders gedraagt dan andere kinderen. Er is ook een grote twijfel over toegankelijkheid onder de ouders van de kinderen met een beperking waardoor bij voorbaat wordt besloten om speelplekken niet uit te proberen. Daarnaast hebben fysieke en geografische aspecten invloed. De fysieke aspecten van toegankelijkheid zijn afhankelijk van het type beperking dat het kind heeft waardoor geen eenduidige oplossing mogelijk is. Als laatste heeft de onvoldoende informatievoorziening een grote invloed, omdat de ouders van kinderen met een beperking niet makkelijk op kunnen zoeken waar ze met hun kind terecht kunnen.

Op basis van deze bevindingen wordt aanbevolen om stickers, QR-codes of bordjes met vriendelijke uitspraken op en rondom de speelplekken in Breda te plaatsen. Dit om het bewustzijn van kinderen en ouders zonder een beperking te bevorderen dat ook kinderen met een beperking kunnen en mogen spelen op de speelplekken. Ten tweede wordt aanbevolen om samenspeelactiviteiten te organiseren. Op deze manier leren kinderen met en zonder een beperking samen te spelen. Kinderen zonder een beperking krijgen meer kennis en worden zich bewust dat er kinderen met een beperking bestaan en kinderen met een beperking haal je uit hun sociaal isolement. Daarnaast wordt aanbevolen om een nieuwe website te ontwikkelen om het overzicht van speelplekken in Breda beter vorm te geven en te promoten. Als deze website aantrekkelijk en bekend wordt gemaakt zullen ouders van kinderen sneller weten welke speelplek geschikt is voor hun kind. Ook wordt aanbevolen om workshops in het lespakket van de basisscholen in te voeren om eveneens de bewustwording te bevorderen en dat het wordt genormaliseerd dat iemand een beperking kan hebben. Tot slot wordt aanbevolen om een app met speeltips te ontwikkelen zodat de kennis, vaardigheden en gevoel van eigen kunnen van kinderen met een beperking op openbare speelplekken verbeterd wordt.

Eventueel vervolgonderzoek zou landelijk gedaan kunnen worden zodat de onderzoeksgroep groter wordt en meer verzadiging plaats kan vinden. Daarnaast zou de gemeente Breda per wijk een kwalitatief buurtonderzoek kunnen doen om zo de behoeften van de bewoners met kinderen met een beperking echt goed te kunnen vervullen. Een afwijkende suggestie voor vervolgonderzoek is om

hetzelfde onderzoek opnieuw te doen maar dan de ouders met kinderen zonder een beperking erbij te betrekken. Door beide doelgroepen te betrekken kunnen nieuwe bevindingen aan het licht komen voor een beter inclusief speelbeleid. Als laatste is uit het onderzoek gebleken dat kinderen met een beperking en hun ouders in een sociaal isolement zitten. Een suggestie voor vervolgonderzoek is om te onderzoeken hoe deze doelgroep uit dit isolement kan komen.

VOORWOORD	1
SAMENVATTING	2
HOOFDSTUK 1: INLEIDING	6
1.1 AANLEIDING EN PROJECTKADER	6
1.2 DOELSTELLING	7
1.3 VRAAGSTELLING.....	7
1.3.1 <i>Theoretische deelvragen</i>	7
1.3.2 <i>Empirische deelvraag</i>	7
1.3.3 <i>Analytische deelvraag</i>	8
1.4 ONDERZOEKSMODEL	8
1.4.1 <i>Toelichting onderzoeksmodel</i>	8
1.5 VERANTWOORDING EN RELEVANTIE	9
1.6 LEESWIJZER.....	9
HOOFDSTUK 2: THEORETISCH KADER	10
2.1 TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN	10
2.1.1 <i>Openbare speelplekken</i>	10
2.2 BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING	14
2.2.1 <i>Beperking</i>	14
<i>Typen beperkingen</i>	15
2.2.1 <i>buitenspelen</i>	16
2.3 DE INVLOED VAN TOEGANKELIJKE OPENBARE SPEELPLEKKEN OP HET BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING.....	18
2.4 DEFINITIEF CONCEPTUEEL MODEL.....	19
2.4.1 <i>Onderbouwing conceptueel model</i>	20
HOOFDSTUK 3: METHODE	21
3.1 ONDERZOEKSOPZET	21
3.2 ONDERZOEKSPOPULATIE	21
<i>selectie onderzoeksgroep</i>	21
3.3 MEETINSTRUMENT.....	23
3.4 ONDERZOEKSPROCEDURE	23

3.5 DATA-ANALYSE	24
3.6 VALIDITEIT & BETROUWBAARHEID	24
HOOFDSTUK 4: RESULTATEN	25
4.1 KENMERKEN STEEKPROEF	25
<i>Typen Beperkingen</i>	25
4.2 UITKOMSTEN TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN	25
4.2.1 Openbare Speelplekken	25
4.2.2 Toegankelijkheid	25
4.3 UITKOMSTEN BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING	27
4.3.1 Buitenspeelgedrag op basis van ASE-model	27
4.4 DE INVLOED VAN TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN EN HET BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN	29
4.4.1 Behoeften	29
HOOFDSTUK 5: CONCLUSIE	30
HOOFDSTUK 6: DISCUSSIE	32
6.1 THEORETISCHE RELEVANTIE	32
6.2 PRAKTISCHE RELEVANTIE	32
6.3 BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK	33
6.4 SUGESSTIES VOOR VERVOLGONDERZOEK	34
HOOFDSTUK 7: AANBEVELINGEN	35
AANBEVELING 1	35
AANBEVELING 2	35
AANBEVELING 3	36
AANBEVELING 4	37
AANBEVELING 5	37
LITERATUURLIJST	38
BIJLAGE	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BIJLAGE 1: VRAGEN SEMIGESTRUCTUREERD INTERVIEW	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BIJLAGE 2: OFFICIËLE UITNODIGING:	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BIJLAGE 3: GETRANScribeERDE INTERVIEWS	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

In de inleiding wordt het projectkader van het onderzoek beschreven, evenals de aanleiding, doelstelling, de vraagstelling, het onderzoeksmodel, de verantwoording, relevantie en de leeswijzer.

1.1 AANLEIDING EN PROJECTKADER

Volgens recente schattingen hebben ongeveer twee miljoen Nederlanders een beperking (Rijksoverheid, 2020). Voor kinderen zonder beperking is het vanzelfsprekend dat zij samen kunnen spelen. Ze ontmoeten vriendjes op school die dichtbij wonen en kunnen hiermee buiten spelen. Voor kinderen met een beperking is dit helaas niet zo. Vaak moeten deze kinderen naar een aparte school die niet in de buurt is. Daar worden wel vriendjes gemaakt, maar na school zitten de kinderen weer thuis en hebben ze niemand om mee te spelen. Daarnaast zijn niet alle speelplekken toegankelijk voor elk kind. Dit kan zijn toegankelijkheid op fysiek niveau, geografisch niveau of sociaal niveau. Dit maakt de drempel om naar een speelplek te gaan voor een kind met een beperking nog hoger. Hierover wordt meer uitgelegd in het theoretisch kader. Negen van de tien speelplekken zijn niet toegankelijk voor iedereen. Dit is een gemiste kans, want buitenspelen is ontzettend belangrijk voor alle kinderen. Het is aangetoond dat zij zich vrolijker en blijer voelen nadat zij een tijdje buiten hebben gespeeld. Vaak voelen zij zich ook sterker en gezonder (Jantje Beton, 2018).

In 1989 namen de Verenigde Naties het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan. Hierin staan de afspraken over kinderen en jongeren tot 18 jaar oud. Eén van deze afspraken is dat alle kinderrechten onverkort ook gelden voor kinderen met een beperking (VNG et al., 2019). De kern hiervan luidt dat kinderen met een beperking een volwaardig leven moeten kunnen leiden. Dat zij zoveel mogelijk gebruik moeten kunnen maken van de algemene voorzieningen die er voor alle kinderen zijn, maar als het nodig is moeten zij gebruik kunnen maken van speciale voorzieningen (Rechten van een gehandicapt kind - Artikel 23 Kinderrechtenverdrag, 2017).

Op 3 december 2019 is het SamenSpeelAkkoord tot stand gekomen (Speeltuinbende et al., 2019). Deze is getekend door zowel de VNG, het ministerie van VWS, Minister van Gehandicaptenzaken Rick Brink en nog 11 andere organisaties. Zoals eerder vermeld is spelen voor kinderen met een beperking niet vanzelfsprekend. In dit akkoord zijn de ambities betreft openbare speelplekken vastgelegd voor 2020-2021 om hier verandering in te brengen. Er wordt ingezet op drie speerpunten. De eerste is werken aan een inclusieve speelcultuur. Inclusie betekent dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving en erbij horen. Het betekent niet dat er speciale voorzieningen zijn voor mensen met een beperking. Het betekent dat alle voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn en dat iedereen er zelfstandig gebruik van kan maken. Dit wordt gedaan door meer onderzoek te doen naar ontwerpen van speelplekken om een groter draagvlak te creëren voor samen spelen. Het tweede speerpunt is samenspeelplekken creëren. Dit zijn plekken waar iedereen welkom is. Het laatste speerpunt is kennis verzamelen, delen en toegankelijk maken voor alle initiatiefnemers zodat zij aan de slag kunnen.

Net als veel andere gemeenten is gemeente Breda actief bezig met het toegankelijk en inclusief maken van hun stad. In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking overal aan deelnemen. De gemaakte afspraken die staan vermeld in de vorige alinea zijn net gemaakt dus er zijn nog niet veel effecten te zien. Het is nu zaak dat deze afspraken worden toegepast. Daardoor is belangrijk dat wordt onderzocht op welke vlakken van toegankelijkheid de belemmeringen liggen zodat het probleem op de juiste manier aangepakt kan worden. Het SamenSpeelAkkoord wordt als startpunt gebruikt bij dit onderzoek. Het is een landelijk akkoord en daarbij is het belangrijk dat wordt onderzocht wat nodig is om kinderen met een beperking en hun ouders te bewegen om openbare speelplekken te bezoeken specifiek voor gemeente Breda.

Dit onderzoek heeft daarom als onderwerp wat is de invloed van toegankelijkheid van openbare speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?

1.2 DOELSTELLING

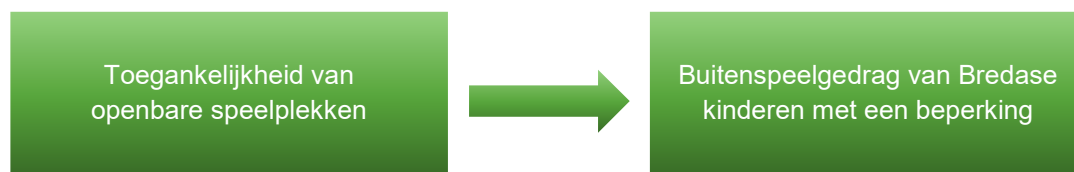
Het doel van het onderzoek is het doen van aanbevelingen aan de gemeente Breda voor de toepassing van het speelbeleid door - middels kwalitatief onderzoek - de meningen te inventariseren van de betrokken groeperingen (kinderen met een beperking, ouders van kinderen met een beperking, volwassenen met een beperking) over de invloed van toegankelijkheid op speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking.

1.3 VRAAGSTELLING

Om de doelstelling hierboven te kunnen behalen moet onder de kinderen met een beperking en hun ouders worden onderzocht in hoeverre toegankelijkheid van speelplekken het speelgedrag van de kinderen wordt beïnvloed. De hoofdvraag die centraal staat is als volgt:

“Wat is de invloed van toegankelijkheid van openbare speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?”

Het onderstaande figuur is een visuele weergave van het Voorlopig Conceptueel Model. In de figuur zijn twee variabelen van dit onderzoek weergegeven.

Figuur 1.1 Conceptueel model

Om de hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden zijn een aantal deelvragen geformuleerd. De deelvragen zijn onderverdeeld in theoretische, empirische en analytische deelvragen. Hieronder staan ze uitgewerkt

1.3.1 THEORETISCHE DEELVRAGEN

Theoretische deelvragen worden beantwoord vanuit de theorie. Bij deze vragen is het van belang dat literatuuronderzoek wordt gedaan. De deelvragen voor dit onderzoek luiden als volgt.

- Wat is er vanuit de theorie bekend over toegankelijkheid van openbare speelplekken?
- Wat is er vanuit de theorie bekend over het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?
- Wat is er vanuit de theorie bekend over de relatie tussen toegankelijkheid van openbare speelplekken en het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?

1.3.2 EMPIRISCHE DEELVRAAG

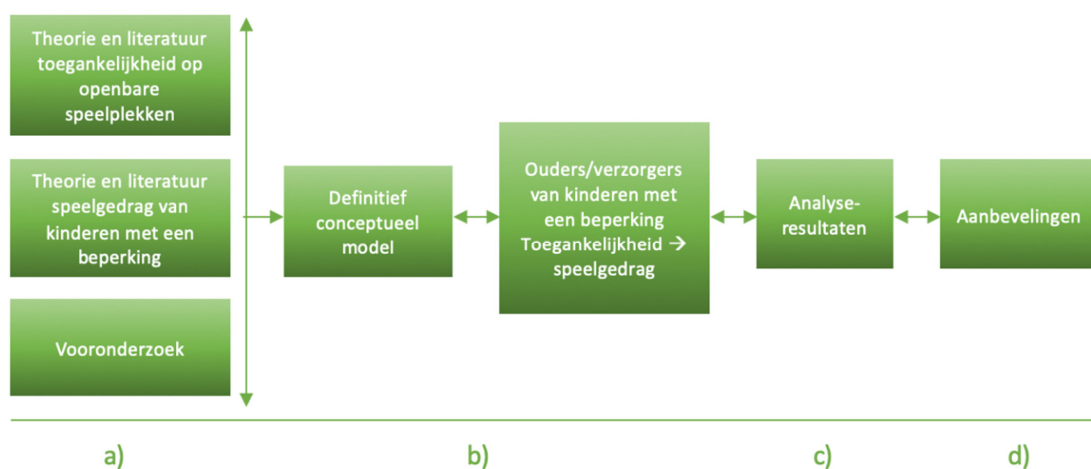
Een empirische deelvraag is de vraagstelling die te beantwoorden is vanuit het experiment dat wordt uitgevoerd. Bij een empirische deelvraag hoort een empirisch onderzoek. De empirische deelvraag voor dit onderzoek luidt als volgt. Wat zijn de meningen van kinderen met een beperking en hun ouders of verzorgers over de invloed van toegankelijkheid van openbare speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking?

1.3.3 ANALYTISCHE DEELVRAAG

Door de antwoorden op de theoretische deelvragen te vergelijken met de resultaten van het empirisch onderzoek krijg je antwoord op de analytische deelvraag. De analytische deelvraag luidt als volgt. Wat moet gemeente Breda doen aan de toegankelijkheid van speelplekken zodat meer kinderen met een beperking op speelplekken spelen?

1.4 ONDERZOEKSMODEL

Om de doelstelling te bereiken is het van belang om de globale stappen van het onderzoek schematisch en sterk visueel weer te geven. Om die verschillende stappen van het onderzoek aan te geven wordt hieronder een onderzoeksmodel weergegeven. (Verschuren & Doorewaard, 2015)

1.4.1 TOELICHTING ONDERZOEKSMODEL

Zoals in het figuur hierboven te zien bestaat het onderzoeksmodel uit verschillende onderdelen. De onderdelen worden in deze paragraaf verder toegelicht.

In de eerste drie tekstblokken aan de linkerkant staan de theoretische deelvragen centraal. In onderdeel A wordt gekeken wat vanuit het vooronderzoek en de literatuur al bekend is over de toegankelijkheid op openbare speelplekken die het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking kunnen verklaren.

In onderdeel B staat de empirische vraag centraal. In dit onderdeel worden de meningen van ouders en verzorgers van kinderen met een beperking geïnventariseerd over de huidige situatie van de toegankelijkheid op openbare speelplekken en wat hiervan de invloed is op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking.

In onderdeel C staat de analytische vraag centraal. In dit gedeelte worden de verschillende meningen met elkaar vergeleken. Uit deze vergelijking en een analyse van de overeenkomsten wordt een conclusie getrokken.

In het laatste onderdeel (D) worden aanbevelingen gedaan aan gemeente Breda (Verschuren & Doorewaard, 2015).

1.5 VERANTWOORDING EN RELEVANTIE

Het is noodzakelijk dat een onderzoek relevant is. Dit onderzoek is relevant, omdat gemeente Breda de aanbevelingen gebruikt voor de uitvoering van het speelbeleid en bij de inrichting en communicatie rondom speelplekken. De aanbevelingen hebben voor meerdere partijen een toegevoegde waarde. Zoals eerder vermeld is Breda bezig met het inclusief maken van de stad en deze speelplekken zijn daar onderdeel van. Dit onderzoek is een aanzet naar een samenleving waar elk kind op een speelplek kan spelen. Wanneer de meningen van de ouders van kinderen met een beperking over de speeldeelname op speelplekken zijn geïnventariseerd kan gemeente Breda stappen ondernemen voor de verdere uitvoering van het speelbeleid. Daarnaast zijn er verschillende organisaties die zich hard maken voor dit onderwerp zoals Breda Gelijk, Zet en anderen. Zij zetten zich in voor mensen met alle soorten beperkingen en hun mantelzorgers (Visser, 2019).

Dit onderzoek kan mogelijk zorgen voor een betere leefomgeving, omdat wordt ingespeeld op de vraag en wensen van de kinderen met een beperking. Vooral voor kinderen met een beperking is spelen belangrijk. Ook daarom is dit onderzoek relevant.

Dit onderzoek is passend voor een SGM'er, omdat deze studenten zich continu bezighouden met het bevorderen van gezondheid en het stimuleren van beweging op elke breedste manier mogelijk. Daarnaast houden SGM'ers zich bezig met managen. Het stimuleren van buitenspelen is goed voor de gezondheid. In dit onderzoek wordt onderzocht wat het effect is van toegankelijkheid van speelplekken op het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking. De aanbevelingen zullen gaan over hoe de toegankelijkheid van speelplekken verbeterd kan worden voor kinderen met een beperking.

1.6 LEESWIJZER

Het volgende hoofdstuk biedt een overzicht van de afhankelijke variabele deelname op speelplekken door kinderen met een beperking en over de onafhankelijke variabelen, fysieke toegankelijkheid, bereikbaarheid en sociaal aspect. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de methode besproken. In hoofdstuk 4 komen de belangrijkste resultaten aan bod. Op basis hiervan wordt in hoofdstuk 5 antwoord gegeven op de hoofdvraag. Hierna worden de beperkingen besproken in hoofdstuk 6 en in hoofdstuk 7 volgt een lijst met aanbevelingen.

HOOFDSTUK 2: THEORETISCH KADER

In dit onderzoek wordt door middel van literatuuronderzoek antwoord gegeven op de theoretische deelvragen die eerder in hoofdstuk 1 werden besproken. Dit waren 'Wat is vanuit de theorie bekend over toegankelijkheid van speelplekken?', 'Wat is vanuit de theorie bekend over de motieven en barrières betreft buitenspelen door kinderen met een beperking?' en 'Wat is de relatie tussen toegankelijkheid van speelplekken en motieven en barrières betreft buitenspelen door kinderen met een beperking?'. Het hoofdstuk zal worden afgesloten met het definitieve conceptueel model.

2.1 TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN

Om toegankelijk van openbare speelplekken te definiëren is het van belang om deze begrippen eerst te ontleiden. Hieronder wordt het begrip speelplekken in zijn breedste zin gedefinieerd en ontrafeld door middel van verschillende relevante dimensies.

2.1.1 OPENBARE SPEELPLEKKEN

Een synoniem van speelplek is speeltuin. In de Van Dale (2020) wordt speeltuin gedefinieerd als een omheinde plaats met toestellen. In Nederland zijn veel verschillende soorten speelplekken. Volgens Karsten (2002) zijn speelplekken verzamelplekken met als doel dat kinderen bewegen en spelen. Het is leuk voor de kinderen, bevordert de gezondheid en zorgt voor een prettigere leefomgeving in de buurt.

DIMENSIE 1: TYPEN

Uit het actieplan 2012-2017 van Breda zijn categorieën gemaakt in de soorten plekken (Gemeente Breda, 2011). Voor dit onderzoek zijn deze categorieën relevant, omdat dit op basis hiervan prioriteiten kunnen worden gesteld betreft het aanpassen van de speelplekken. Een nieuw speelbeleid is in ontwikkeling (Wolters, z.d.). Conceptteksten hiervan en het eerdergenoemde actieplan zijn gebruikt voor het definiëren van alle typen speelplekken.

SUBDIMENSIE 1: TOPPLEKKEN

In de eerste dimensie worden de topplekken onderscheiden. Dit zijn grotere speelplekken met een groot aantal speeltoestellen voor verschillende doelgroepen op een centrale plek in de wijk. Vaak liggen deze plekken in parken en zijn ze zo ingericht dat zowel jonge als oudere kinderen hier kunnen spelen. Op deze speelplek staan er meestal toestellen als een wip, schommel of glijbaan en is daarnaast nog een plek waar vrij gespeeld kan worden. Een topplek is ook een ontmoetingsplek waar gezeten en gekletst kan worden. Er is minstens één topplek te vinden in elke wijk in Breda. Deze plekken worden het belangrijkste geacht om toegankelijk te zijn voor iedereen met een beperking (Wolters, z.d.).

SUBDIMENSIE 2: PLUSPLEKKEN

In de tweede dimensie worden de plusplekken onderscheiden. Deze speelplekken zijn aanvullingen op de topplekken. Deze liggen over de stad verspreid en bieden net een andere manier van spelen dan een traditionele speelplek. Plusplekken bestaan vooral om diversiteit te bieden. Voor deze plekken moet vaak iets verder gelopen of gefietst worden. Plusplekken worden in 5 categorieën onderscheiden (Gemeente Breda, 2011).

BEHEERDE SPEELTUINEN

In Breda zijn vier beheerde speelplekken te vinden. Deze speelplekken zijn met toezicht. Deze speeltuinen worden veel gebruikt door scholen en groepen. Ze zijn alle jaargetijden geopend zowel doordeweeks als in het weekend (Wolters, z.d.).

NATUURSPELEN

Dit zijn plekken waar gespeeld kan worden in een natuurlijke omgeving met natuurlijke materialen. Spelen met zand, water, takken en natuurlijke materialen staat centraal. Op deze plekken kunnen speeltoestellen staan en die zijn meestal van hout. Vaak liggen deze plekken in het groen, nabij water. Natuurlijke speelplekken zijn van belang, omdat kinderen steeds verder van de natuur af staan. Wanneer kinderen op een natuurlijke speelplek spelen, dan spelen zij meer vanuit fantasie en wordt de creativiteit gestimuleerd. Het biedt andere spelvormen en spelwaarde dan de meer traditionele speelplekken.

Deze plekken zijn te vinden op groene locaties verspreid over heel de stad (Wolters, z.d.).

WATERSPEELPLEKKEN

In een natuurlijke omgeving kan gespeeld worden met water. Dit kan zijn met een waterpomp en gootjes of met zand en water. Spelen met water kan ook in een meer verharde omgeving door spelen in fonteintjes of bedriegertjes (Wolters, z.d.).

SPORT- EN BEWEEGPLAKKEN

Dit zijn speelplekken die gericht zijn op sport die door alle leeftijdsgroepen worden gebruikt om te spelen. Kiezen voor een openbare ruimte als plek om te sporten is een trend die al langere tijd bezig is. Voorbeelden van sport- en beweegplekken zijn een trapveld, een voetbalkooi, een crossbaan of een calisthenicspark. Deze plekken maken deel uit van topplekken (Wolters, z.d.).

JONGEREN ONTMOETINGSPLEKKEN

Voor jongeren is het belangrijk om bij elkaar te kunnen komen op een eigen plek zonder dat de ouders in de buurt zijn. Vaak wordt een openbare plek bezocht als ontmoetingsruimte. Vaak worden deze plekken gecombineerd met sport- en beweegplekken zodat voor of na het sporten bijgepraat kan worden (Wolters, z.d.).

SUBDIMENSIE 3: BUURTPLEKKEN

Buurtplekken zijn kleinere speelplekken, gericht op jonge kinderen en worden vooral gebruikt door omwonenden. Ieder kind kan op bereikbare afstand naar een kleinere buurtplek. Om deze plekken uitdagend te houden staan er toestellen die minstens drie spelvormen bieden (Wolters, z.d.).

SUBDIMENSIE 4: INFORMELE SPEELRUIMTE

Naast de ingerichte speelplekken die in de vorige subdimensie zijn beschreven is het ook van belang dat in de openbare ruimtes voldoende bewogen en gespeeld kan worden. Toestellen zijn niet altijd nodig om te spelen. Op de stoep of een pleintje kan ook gespeeld worden. Op deze plekken kan veilig gespeeld worden. Voorbeelden hiervan zijn stoepen die breed genoeg zijn, pleinen die zo zijn ingericht dat spel mogelijk is, dat er veilig door de buurt verplaatst kan worden en dat oversteekplekken veilig zijn (Wolters, z.d.).

DIMENSIE 2: TOEGANKELIJKHEID

Toegankelijkheid is een breed begrip. In het woordenboek wordt de definitie van toegankelijk beschreven als 'bereikbaar' (Van Dale, 2020). Echter is dit niet de meest omvangrijke definitie voor dit onderzoek. Om het begrip af te bakenen wordt in dit onderzoek de definitie van het toegankelijkheidsbeleid van gemeenten gebruikt. Dit betekent dat alle burgers, inclusief de mensen met een beperking, toegang hebben tot goederen, diensten en informatie. Toegankelijkheid is gericht op dat iedereen zelfstandig kan functioneren (Blijham et al., 2011). Dit beschrijft tevens het belang van dit begrip. Mensen met een beperking hebben evenveel recht om alles te doen wat mensen zonder een beperking ook kunnen.

In het thema van toegankelijkheid op speelplekken zijn verschillende subdimensies te onderscheiden.

SUBDIMENSIE 1: FYSIEK

In de eerste dimensie wordt gekeken naar of de speelplek fysiek toegankelijk is. Zijn de speeltoestellen toegankelijk voor iedereen? Zijn er verharde paden of ligt er alleen maar los zand? Zijn er alleen maar klimrekken of zijn er ook speeltoestellen laag aan de grond? Zijn er uitdagende mogelijkheden voor elk kind? Dus ook de kinderen met een beperking? In onderzoek van VNG et al. (2019) zijn richtlijnen vastgesteld voor toegankelijke speelplekken op fysiek gebied. De richtlijnen zijn hieronder opgesteld in aspecten.

PADEN

Het eerste waar rekening gehouden moet worden is een speels en avontuurlijk pad. Dit is voor toegankelijke speelplekken een van de belangrijkste onderdelen. Als een pad goed berijd-, zicht- en voelbaar is kan elk kind bij elke speelaanleiding komen (VNG et al., 2019).

SPEELTOESTELLEN

Bij speeltoestellen wordt in eerste instantie gekeken naar de mate van uitdaging en niet naar de mate van toegankelijkheid. Reguliere speeltoestellen zijn meestal niet toegankelijk voor iedereen. Wanneer een speeltoestel geplaatst wordt dat toegankelijk is voor iedereen kan elk kind op het toestel spelen (VNG et al., 2019).

RUSTPLEKKEN

Het volgende aspect is de aanwezigheid van rustplekken. Voor begeleiders is het prettig als er rustplekken zijn, maar ook de kinderen kunnen moe worden van spelen. Een zitvlak met rugleuning met goed zicht op de speelplek waar een kind met een rolstoel ook kan aanschuiven (VNG et al., 2019).

ONDERGROND

Het laatste aspect zijn de ondergronden van speelaanleidingen en speeltoestellen. Het pad maakt dat iedereen bij de toestellen en aanleidingen kan komen, maar de ondergrond zorgt ervoor dat het ook bespeelbaar is voor iedereen. Van belang is dat de ondergronden goed berijd- en zichtbaar zijn en dat de bij de aansluiting van het pad op de ondergrond geen drempels zijn (VNG et al., 2019).

SUBDIMENSIE 2: GEOGRAFISCH

Zoals hierboven vermeld wordt toegankelijkheid letterlijk gedefinieerd als bereikbaarheid. In de tweede dimensie wordt kritisch gekeken naar deze vorm van toegankelijkheid van de speelplekken. Liggen de speelplekken afgelegen waardoor kinderen alleen met ouders de speelplek kunnen bezoeken? Of liggen ze in een wijk waar veel kinderen wonen? Ligt de speelplek op een rustig gelegen plek? Of ligt er een drukke autoweg naast? Dit zijn aspecten waar rekening mee gehouden moet worden bij een geschikte speelplek.

SUBDIMENSIE 3: SOCIALE DREMPELS

In de derde dimensie wordt gekeken naar de sociale drempels die toegankelijkheid kunnen beïnvloeden. Er is sprake van verschillende soorten sociale drempels waardoor kinderen of hun ouders besluiten wel of niet naar een speelplek te gaan. Deze drempels zijn hieronder uitgelegd in verschillende aspecten.

SOCIALE NETWERK

Spelen op een speelplek is het leukst als kinderen samen kunnen spelen en nieuwe vriendjes kunnen ontmoeten. Voor kinderen met een beperking is dit nog niet zo makkelijk. Het is bekend dat kinderen met een beperking en hun ouders een kleiner sociaal netwerk hebben dan kinderen zonder beperking (Nederlands Jeugd Instituut & Zoon, 2015). De kinderen gaan vaak naar een aparte school 'het speciaal onderwijs' en deze scholen zijn vaak op grotere afstand dan de reguliere basisschool. Dit zorgt voor verdeeldheid, dat ze elkaar niet kennen. Deze sociale drempel kan contact maken met andere kinderen aanzienlijk moeilijker maken.

ERVARING

Bij kinderen met een beperking is sprake van sociale drempels evenals bij de ouders. Uit onderzoek van VNG et al. (2019) is gebleken dat ouders vaak geen ervaring hebben met buitenspelen met hun kind. Meerdere ouders geven aan dat dit mede komt doordat de ouders niet meer naar het consultatiebureau gaan, maar naar een kinderarts. De aandacht van deze afspraken gaan grotendeels naar de aandoening van het kind en over buitenspelen wordt niet gesproken.

TIJD

Het is aangetoond dat ouders met kinderen met een beperking minder sociaal actief zijn (Mailick Seltzer et al., 2001). Kinderen met een beperking hebben vaak nog meer zorg nodig dan kinderen zonder een beperking. Aangegeven is dat voor buitenspelen geen tijd is door een volle planning met therapie, school en andere administratieve zaken. Door deze sociale drempel kan de kans kleiner worden dat ouders en verzorgers van kinderen met een beperking naar een speelplek gaan.

INTRINSIEKE MOTIVATIE

Als laatste kan gebrek aan intrinsieke motivatie een drempel vormen. Ouders of verzorgers zijn bang dat hun kind vreemd wordt aangekeken en dit zorgt bij voorbaat voor een onprettig gevoel bij deelname aan een speeltuin. Deze bevinding komt uit onderzoek van VNG et al. (2019). Deze gevoelens kunnen ervoor zorgen dat ouders of verzorgers geen intrinsieke motivatie hebben om met hun zoon of dochter naar een speelplek te gaan.

DIMENSIE 3: LEEFTIJDGROEPEN

Verschillende typen speelplekken horen bij verschillende leeftijdsgroepen. Wanneer een speelplek wordt opgezet, wordt met behulp van lokale gegevens een prognose gemaakt van het aantal minderjarigen per woning voor de volgende 10 tot 15 jaar (Kenniscentrum buitenspelen, Onderzoek & Advies voor speelomgevingen, 2019). Wanneer in een buurt voornamelijk jonge gezinnen wonen zal er geen skatepark worden gelegd. Op deze manier wordt rekening gehouden met verschillende leeftijdsgroepen.

In een beleidsplan uit Helmond zijn drie leeftijdsgroepen gemaakt. De leeftijdsgroepen tot 6 jaar, 6 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. *Bij deze categorisering wordt geen rekening gehouden met kinderen met een beperking* (Gemeente Helmond, Dienst Stedelijke ontwikkeling en Beheer, 2003).

KINDEREN TOT 6 JAAR

In de eerste leeftijdsgroep wordt uitgegaan van kinderen die niet naar buiten gaan zonder begeleiding. Bij deze leeftijdsgroep is het van belang dat een speelplek op korte loopafstand van huis ligt. Tot deze groep behoren peuters en kleuters. Allebei de groepen houden zich graag bezig met beweging- fantasie- en rollenspel. Daarnaast hoeven deze speelplekken niet groot te zijn en is van belang dat de ligging beschermt is.

KINDEREN VAN 6 TOT 12 JAAR

De kinderen in deze leeftijdsgroep zijn over het algemeen mobieler dan kinderen tot 6 jaar. Deze leeftijdsgroep zoekt hun speelplek tot ongeveer 400 meter van huis. De kinderen spelen graag in groepen en vinden leeftijdsgenoten zeer belangrijk. Op deze leeftijd worden de sociale vaardigheden opgebouwd en wordt de bewustwording groter. Vanaf 9 jaar worden deze kinderen zelfstandiger en hebben zij grotere speelplekken nodig om uitdagend genoeg te zijn.

JONGEREN VAN 12 TOT 18 JAAR

Bij deze leeftijdsgroep wordt in het algemeen gesproken van een grote zelfstandigheid. Jongeren hebben behoefte aan een eigen plek waar hun ouders niet mee kunnen luisteren. De afstand is bij deze groep vaak minder belangrijk. Bij deze groep gaat de *voorkeur uit naar een verhard terrein* in de directe woonomgeving, waar schuilmogelijkheden zijn bij regen en wind.

2.2 BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING

Om het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking te definiëren is het net als bij de vorige variabele handig om deze te ontleden. In dit geval wordt gekeken naar speelgedrag en beperking. Beperking wordt ontleed in typen beperkingen en speelgedrag wordt later in het hoofdstuk ontleed door het ASE-model.

2.2.1 BEPERKING

Welke definitie verstaan we onder een beperking? Een beperking is een groot begrip. Letterlijk verstaan we onder kinderen met een beperking, kinderen met een handicap. In het medisch woordenboek wordt beschreven dat het iets is waardoor je niet zonder medische hulp kunt leven (van den Eerenbeemt, 2017). Er is niet één soort beperking. Er zijn honderden verschillende beperkingen die kunnen worden opgedeeld in verschillende categorieën. De typen beperkingen zijn hieronder beschreven.

TYPEN BEPERKINGEN

Als eerste kan onderscheid gemaakt worden in **lichamelijke** en **mentale** beperkingen. Bij een lichamelijke beperking zegt de naam het al. Er is iets in het lichaam dat niet naar behoren functioneert. In de beeldvorming wordt een lichamelijke beperking vaak gesymboliseerd met een rolstoel. Echter is het zo dat van de mensen met een matige of ernstige lichamelijke beperking van 12 tot en met 79 jaar oud, slechts veertien procent een rolstoel of scootmobiel heeft (Von Heijden et al., 2013). Een lichamelijke beperking kan worden onderverdeeld in drie categorieën. Deze bestaan uit een motorische beperking, een organische beperking en een zintuiglijke beperking. Een **motorische** beperking is een beperking waar mensen vaak een eenmalig verlies van bepaalde functies ten gevolge van aangeboren afwijkingen, ongeval of ziekte. Onder motorische beperkingen vallen aandoeningen aan het bewegingsapparaat, amputaties, hersenen, neurologie, dwarslaesie, organen en chronische pijn en psychische stoornissen.

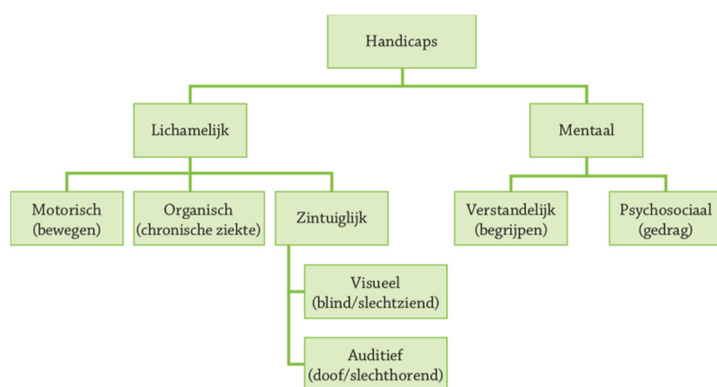
Bij een **organische** beperking, dat ook wel **chronisch** wordt genoemd, is sprake van een stoornis in een orgaan.

Zintuiglijke beperkingen kunnen weer onderverdeeld worden in twee soorten beperkingen: visueel en auditief. Deze beperkingen kunnen aangeboren zijn of op latere leeftijd voordoen. Bij een **visuele** beperking is sprake van (met mate) beperkt zicht of blindheid. Wanneer iemand blind is betekent het niet dat iemand niets meer ziet. Sommigen zien verschil tussen licht en donker. Een oogziekte of oogaandoening is vaak de oorzaak van stoornissen in het gezichtsvermogen. De laatste jaren is het aantal mensen met een visuele beperking als gevolg van diabetes gestegen. Daarnaast is leeftijd de belangrijkste risicofactor betreft blind- en slechtziendheid.

Een **auditive** beperking houdt in dat het gehoor beperkt is. Volgens Visscher (2000) is een doof persoon iemand van wie het gehoor zo gestoord is dat verstaan van spraak via gehoor, zonder of met gebruik van gehoorapparatuur, onmogelijk is. Deze beperking heeft over het algemeen grote gevolgen voor sociale omgangen zorgt voor beperkingen in activiteiten (Von Heijden et al., 2013).

Een **mentale** beperking kan worden onderverdeeld in twee categorieën. Dit zijn verstandelijke beperkingen en psychosociale beperkingen. Bij een **verstandelijke** beperking is sprake van een significante beperking van de intelligentie en van het aanpassingsgedrag. Voorbeelden hiervan zijn conceptuele, sociale en praktische vaardigheden. Hierdoor hebben mensen met een verstandelijke beperking vaak hulp nodig bij het maken van keuzes. Een verstandelijke handicap ontstaat ver voor het achttiende levensjaar en het IQ is lager dan 70 (Von Heijden et al., 2013).

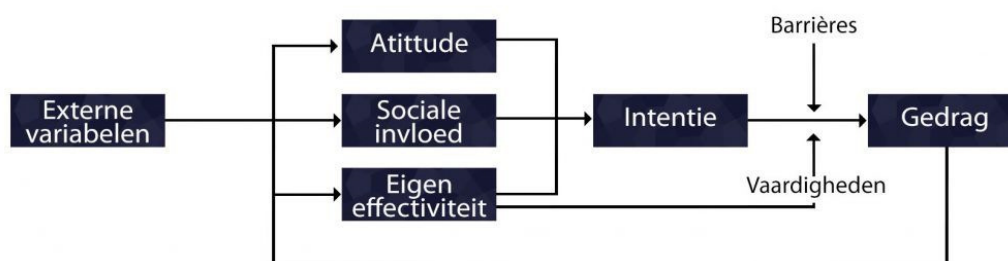
Bij een **psychosociale** beperking is er sprake van problemen met geestelijk vermogen en/of de sociale vaardigheden om goed om te kunnen gaan met mensen en verschillende omstandigheden in het leven (Von Heijden et al., 2013). In het figuur hieronder is de indeling van beperkingen weergegeven in een organogram.

Figuur 2.1 (von Heijden et al., 2013)

2.2.1 BUITENSPELEN

Het begrip buitenspeLEN wordt ontrafeld doormiddel van het ASE-model. Het ASE-model is gebaseerd op *Het Beredeneerd Gedrag Model* (Fishbein & Ajzen, 2010) en wordt vaak gebruikt als basis voor interventies om gezond gedrag te bevorderen (Brug & Assema, 2012). ASE staat voor Attitude, Sociale invloed en Eigen effectiviteit. Dit model stelt dat daadwerkelijk gedrag van mensen het beste te voorspellen is uit de intentie of iemand van plan is het gewenste gedrag wel of niet te tonen. Attitude, Sociale invloed en Eigen effectiviteit beïnvloeden deze intentie. In het ASE-model worden ook barrières benoemd die de relatie tussen intentie en gedrag kunnen beïnvloeden evenals externe variabelen die indirect invloed hebben op het gedrag van mensen (Modellen en theorieën voor gezondheidsbevordering toegelicht, z.d.). Dit is een belangrijke reden waarom dit model relevant is voor dit onderzoek en waarom het wordt gebruikt. Het doel van dit onderzoek is erachter te komen wat de invloed is van toegankelijkheid van speelplekken op het speelgedrag van kinderen met een beperking dus het is belangrijk dat ook de barrières zijn tegenover speelgedrag van kinderen met een beperking. Daarnaast wordt bij het ASE-model over meerdere sociale invloeden gesproken, anders dan bij de modellen van Fishbein & Azjen (2010) waar alleen de subjectieve normen naar voren komen.

Figuur 2.2 (Sassen, 2004)

ATTITUDE

Met attitude wordt de aangeleerde houding om consistent gunstig of ongunstig te reageren op bepaald gedrag bedoeld. Om een intentie tot bepaald gedrag te hebben, is in eerste instantie belangrijk dat ten aanzien van gedrag sprake is een positieve attitude. Wanneer spelen op een speelplek een individu genoeg oplevert en geen sprake is van grote bezwaren kan worden gesproken over een positieve attitude ten aanzien van spelen op speelplekken. Echter wil een positieve attitude over bepaald gedrag, in dit geval spelen op speelplekken, niet altijd zeggen dat deze daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Attitudes komen tot stand door ervaringen. Wanneer men een positieve ervaring heeft met spelen op speelplekken is de attitude hiertegenover waarschijnlijk positief. Daarnaast worden attitudes gebaseerd op gewoonten en overtuigingen, ook wel *beliefs* genoemd. Deze beliefs worden in verschillende categorieën opgedeeld, namelijk cognitieve beliefs, affectieve beliefs en conatieve beliefs. Cognitieve beliefs zijn gerelateerd aan kennis, affectieve beliefs zijn gerelateerd aan emotie en gevoel en conatieve beliefs zijn gerelateerd aan gedrag.

SOCIALE INVLOED

Bij het begrip sociale invloed speelt de mening van anderen een rol. Het is niet alleen van belang welke normatieve verwachtingen een persoon denkt dat anderen over het gedrag van de persoon

hebben, maar ook in hoeverre die persoon van plan is zich daar iets van aan te trekken. De ervaren invloed van de sociale omgeving op een individu wordt ook via andere concepten gemeten, namelijk sociale steun, sociale druk en het voorbeeldgedrag dat een individu ziet bij anderen. Uit onderzoek is gebleken dat gebrek aan ondersteuning van familie en vrienden wordt ervaren bij mensen met een beperking in sportruimtes (Rimmer et al., 2004). Daarnaast is uit hetzelfde onderzoek gebleken dat mensen met een beperking minder snel aan sport zullen doen door verwachte vooroordelen en omdat zij zich schamen voor hun beperking.

EIGEN EFFECTIVITEIT

Met het begrip eigen effectiviteit wordt de verwachting die mensen hebben over hun eigen vermogen om een bepaald gedrag uit te kunnen voeren bedoeld (Brug & Assema, 2012). Bij dit begrip draait het dus niet om wat een persoon daadwerkelijk kan, maar om wat die persoon denkt te kunnen. Wanneer sprake is van geloof in eigen kunnen wordt de kans op intentie om een bepaalde gedraging te vertonen groter. Dus wanneer het geloof dat een kind met een beperking op een speelplek kan spelen hoog is, wordt de kans op intentie om naar een speelplek te gaan groter. Daarnaast worden nog twee factoren onderscheiden bij de eigen effectiviteit. Deze factoren komen uit de theorie van gepland gedrag en dit zijn control beliefs en de power of control. Control beliefs zegt iets over de mate waarin mensen denken zelf de capaciteiten en mogelijkheden te bezitten om bepaald gedrag uit te voeren. In dit geval betreft het de kennis en vaardigheden. De power of control heeft betrekking op de mate waarin mensen deze factoren kunnen beïnvloeden.

BARRIÈRES

Barrières zijn factoren die de gevormde intentie beïnvloedt op een negatieve manier. Dit kan bijvoorbeeld een speelplek met slechts zand als ondergrond zijn of een speelplek met alleen maar hoge klimrekken. Dan is er twijfel over de toegankelijkheid van de speelplek. Daarnaast kunnen weeromstandigheden of twijfels over veiligheid barrières zijn bij buitenspelen. Ook zijn er nog verschillende barrières voor de verschillende soorten beperkingen. Bijvoorbeeld bij iemand met een auditieve beperking kan communicatie binnen een horende groep een probleem vormen. Wanneer iemand niet goed kan horen en niet goed meekrijgt wat er wordt gezegd kan dit voor hoge barrières zorgen. Daarnaast is aangetoond dat deze mensen zich soms eenzaam voelen bij het sporten binnen een horend sportteam. Deze barrière zou ook voor speelplekken kunnen gelden, omdat er geen speciale speelplekken zijn speciaal voor slechthorende kinderen (Leemrijse et al., 2019). Voor kinderen met een visuele beperking is aangetoond dat het leggen van sociale contacten vaker moeilijk kan zijn. Wanneer de beperking niet zichtbaar is, kan hun gedrag bevreemding oproepen bij anderen. Daarnaast hebben zij vaak begeleiding nodig. Dit betekent dat het kind niet zomaar met andere kinderen kan spelen. Ook zijn de voorzieningen in de buurt vaak niet aangepast (Leemrijse et al., 2019). Bij mensen met een motorische beperking die gebruik maken van een rolstoel is de grootste belemmering betreft sport en bewegen het vervoer genoemd. Deze belemmering zou ook op speelplekken kunnen plaatsvinden, omdat een speelplek niet altijd de juiste faciliteiten heeft. Om rolstoeltoegankelijk te zijn moet of de weg ernaartoe niet te ver zijn, er moeten genoeg parkeerplekken zijn dichtbij de speelplek en er moeten verharde paden zijn waar veilig overheen gereden kan worden.

In maart 2020 is er een nieuwe barrière bijgekomen. Het coronavirus. In deze periode wordt afgeraden veel sociaal contact te hebben. Voor kinderen tot en met 12 jaar is het echter niet nodig om afstand te houden tot elkaar mits zij een goede gezondheid hebben. Ondanks deze maatregel kunnen ouders nog steeds terughoudender zijn met hun kinderen buiten laten spelen. Zoals eerder vermeld bij het begrip toegankelijkheid hebben de ouders of verzorgers van kinderen het erg druk en is er nauwelijks tijd om naar een speelplek te gaan. Daarnaast is uit eerder onderzoek gebleken dat mediaschermen steeds toegankelijker worden sinds het coronavirus. Zo zou sinds de crisis de gemiddelde schermtijd per dag bijna met een uur zijn toegenomen (Veltman & Nikken, 2020). Meer

moeilijkheden worden ervaren met het vormgeven van schermtijd en vaak zorgt meer schermtijd voor minder fysieke activiteit (Burdette & Whitaker, 2005).

VAARDIGHEDEN

Bij een gebrek aan vaardigheden kan gedacht worden aan een kind dat fysiek niet in staat is om bij een speelplek te komen of fysieke onmogelijkheid om (voldoende) te bewegen. Daarnaast is het mogelijk dat de ouders of verzorgers van het kind te weinig kennis hebben van buiten spelen.

2.3 DE INVLOED VAN TOEGANKELIJKE OPENBARE SPEELPLEKKEN OP HET BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING

In deze paragraaf wordt beschreven wat bekend is uit de theorie over de relatie tussen toegankelijkheid op openbare speelplekken en de beslissing tot buitenspelen van kinderen met een beperking. In de voorgaande paragrafen is duidelijk geworden wat toegankelijkheid op speelplekken en wat speelgedrag van kinderen met een beperking betekent. Binnen toegankelijkheid zijn verschillende factoren die invloed hebben op het speelgedrag van kinderen met een beperking. Dit beschrijft tevens de relatie die tussen de twee variabelen bestaat. In hoofdstuk drie Methode wordt empirisch onderzoek gedaan naar de mate waarin deze een relatie tot elkaar hebben.

Zoals in paragraaf 2.1 vermeld bestaan er verschillende typen toegankelijkheid. In dit onderzoek wordt onderzocht welke vorm van toegankelijkheid het meest bepalend is voor kinderen met een beperking om de speelplek wel of niet te bezoeken.

In onderzoek van de Speeltuinbende (z.d) is duidelijk geworden dat verschillende onderwerpen speelplekken toegankelijker kunnen maken op fysiek gebied. De toegang van de speelplek is hierbij belangrijk. Daarom is het van belang dat er een gehandicaptenparkeerplaats in de buurt van de speelplek is. Daarnaast is het belangrijk voor kinderen die gebruik maken van een rolstoel dat er een centraal pad is waar zij overheen kunnen rijden en zo bij de speeltoestellen kunnen komen. Ook toestellen kunnen zo aangepast worden dat kinderen die moeilijk lopen hier gebruik van kunnen maken. Denk hierbij aan een glijbaan waarbij een trap met een kleine hellingshoek, met brede treden staat en aan een glijbaan met een lang horizontaal uitglij-stuk. Daarnaast is het fijn als er zichtbare omheiningen zijn op de speelplaats en speeltoestellen met één uitgang. Zo kunnen de ouders hun kinderen niet uit het oog verliezen. Hierbij is het fijn als er genoeg zitplekken zijn voor ouders zodat zij toezicht kunnen houden en waar eveneens kinderen kunnen uitrusten. Ook zijn niet alle kinderen met een beperking zindelijk dus is het van belang dat er toiletten zijn die gebruikt kunnen worden.

Hoewel er verder weinig bekend is over dit specifieke onderwerp zijn wel andere onderzoeken gedaan over dezelfde soort onderwerpen. Uit een kwalitatief onderzoek van Koerts & Veugelers (2017) betreft aangepaste sport is gebleken dat overbescherming veel voorkomt bij kinderen met een motorische beperking. Dit zou ook zo het geval kunnen zijn voor buitenspelen, omdat de ouders hun kind willen beschermen tegen teleurstellingen of confrontaties. Daarnaast is gebleken dat deze doelgroep zich graag autonoom zou willen voelen. Ook is gebleken dat vooral de samenleving invloed heeft op de houding van (jong)volwassenen met een motorische beperking. Zij ervaren dat mensen zonder een motorische beperking het vooroordeel hebben dat zij hulp nodig hebben. Hierdoor kan een vorm van onzekerheid ontstaan.

2.4 DEFINITIEF CONCEPTUEEL MODEL

De uiteengerafelde variabelen worden in deze paragraaf samengevoegd tot een definitief conceptueel model dat hieronder staat. Binnen dit model zijn alle aspecten die worden meegenomen in het onderzoek aangeduid in vet lettertype. Hierbij is gelet op afbakening en relevantie van de methode die in het volgende hoofdstuk wordt beschreven.

Tabel 2.1 *Definitief Conceptueel Model*

Variabel	Dimensies	Subdimensies	Aspecten
Toegankelijkheid op openbare speelplekken	Openbare speelplekken	Typen	Topplekken
			Plusplekken
			Informele speelruimte
		Doelgroepen	Kinderen tot 6 jaar
			Kinderen van 6 tot 12 jaar
			Jongeren van 12 tot 18 jaar
	Toegankelijkheid	Fysiek	Speeltoestellen
			Paden
			Rustplekken
			Ondergrond
		Geografisch	Ligging
			Aanwezigheid (invalide)parkeerplekken
		Sociale drempels	Sociale netwerk
			Ervaring
			Tijd
			Intrinsieke motivatie
Variabel	Dimensie	Subdimensies	Aspecten/ Gedragsdeterminanten
Kinderen met een beperking	Typen beperkingen	Lichamelijk	Motorisch
			Organisch
			Zintuiglijk (Auditief/Visueel)

		Mentaal	Verstandelijk
			Psychosociaal
Buitenspeelgedrag	ASE-model	Attitude	Positieve attitude: na positieve ervaringen met speelplekken
			Negatieve attitude: na negatieve ervaringen met speelplekken
		Sociale invloed	Wat andere mensen denken
			Sociale steun
			Sociale druk
		Eigen effectiviteit	Geloof in eigen kunnen
			Kennis en vaardigheden
		Barrières	Twijfel op toegankelijkheid
			Twijfel op veiligheid
			Te weinig tijd
			Weeromstandigheden
			Het coronavirus
		Vaardigheden	Het kind is fysiek niet in staat
			Te weinig kennis

2.4.1 ONDERBOUWING CONCEPTUEEL MODEL

In het conceptueel model zijn alle relevante subdimensies en aspecten opgenomen. Het was van belang om de begrippen af te bakenen zodat het meetinstrument ontwikkeld kan worden. In de onderzoeksgroep wordt geen categorisering gemaakt in leeftijden, omdat de leeftijd niet altijd uitmaakt bij een kind bij een beperking. Wanneer een kind een verstandelijke beperking heeft kan het zijn dat hij of zij 16 jaar oud is en verstandelijk nog 3 jaar oud.

Het ASE-model wordt gebruikt als gids om tot een valide meetinstrument te komen. Dit model benoemt psychosociale factoren die het gedrag van kinderen met een beperking kunnen identificeren en verklaren.

In het conceptueel model worden termen van type speelplekken gebruikt die binnen het jargon van gemeente Breda vallen. Deze termen zullen niet in het meetinstrument gebruikt worden, omdat de onderzoeksgroep hier waarschijnlijk niet bekend zullen zijn.

Verder zullen alle onderdelen van het conceptueel model in het meetinstrument voorkomen.

HOOFDSTUK 3: METHODE

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke methode is gebruikt tijdens het empirische onderzoek. Onderdelen hiervan zijn onderzoeksopzet, onderzoekspopulatie, meetinstrument, onderzoeksprocedure, de data-analyse, de validiteit en de betrouwbaarheid. Na dit hoofdstuk is duidelijk hoe de gegevens zijn verzameld, geanalyseerd en geïnterpreteerd

3.1 ONDERZOEKSOPZET

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van deductief kwalitatief onderzoek. Het eerste deel van het onderzoek is gebaseerd op een literatuuronderzoek. Er is gekeken naar de gedragsdeterminanten die de invloed op kinderen met een beperking en hun ouders of verzorgers kunnen verklaren wanneer zij wel of niet op speelplekken spelen.

Het conceptueel model was als leidraad gebruikt om een semigestructureerde vragenlijst te ontwikkelen. De interviews zijn gehouden onder een specifiek vastgestelde onderzoeksgroep. Het was van belang dat de kwalitatieve informatie op betrouwbare en valide wijze werd geïnterpreteerd. Daarom was nadat de interviews zijn gehouden de data-analyse gebaseerd op bestaande analysetheorieën.

3.2 ONDERZOEKSPOPULATIE

De onderzoekspopulatie bestaat ouders en verzorgers van kinderen met een beperking, die woonachtig zijn in gemeente Breda.

SELECTIE ONDERZOEKSGROEP

Om de onderzoeksgroep te bepalen zijn inclusiecriteria opgesteld. Hierin worden de voorwaarden waaraan personen moeten voldoen opgenomen. Deze zullen hieronder worden benoemd en beschreven.

De voorwaarden voor respondenten om deel te nemen aan het onderzoek waren vastgesteld door de onderzoeker en de begeleider van de onderzoeker. Aangezien het onderzoek in Breda plaatsvond moesten de respondenten woonachtig zijn in gemeente Breda en omstreken. Daarnaast moest elke respondent een ouder of verzorger zijn van een kind met een beperking. De kinderen van de respondenten moesten onder de 18 jaar zijn en spelen of hebben gespeeld op speelplekken in Breda. Er was gekozen om ouders van kinderen met een beperking te interviewen, omdat deze personen meestal beslissen over waar de kinderen heen gaan. Daarnaast konden kinderen met een verstandelijke beperking niet altijd een gesprek aangaan.

De inclusiecriteria zijn hieronder schematisch weergegeven in tabel 3.1

Tabel 3.1

Inclusiecriteria onderzoekspopulatie

Inclusiecriteria
Woonachtig in gemeente Breda en omstreken
Ouder van kind met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking
Kind moet spelen of hebben gespeeld op speelplekken en zijn onder de 18 jaar

Hoeveel respondenten werden geïnterviewd was afhankelijk van de beschikbare tijd, het aantal mensen in de onderzoekspopulatie, de specificiteit van de dimensies en de heterogeniteit van de onderzoeksgroep.

Voor het onderzoek waren 12 respondenten benaderd en 12 interviews gepland. Het een na laatste interview werd afgezegd waardoor 11 respondenten resulteerden. Er was overwogen om een vervangende respondent te zoeken, maar door gebrek aan tijd is dit niet meer gedaan.

Tabel 3.2 *Respondenten*

Respondent	Woonplaats	Leeftijd van kind(eren) met beperking	Type beperking
R1	Ginneken, Breda	Zoon, 16 jaar	Autisme met zware verstandelijke beperking
R2	Hank, Gorinchem	Zoon 7 jaar, Dochter 13 jaar	Autisme met zware verstandelijke beperking
R3	Ulvenhout, Breda	Zoon, 4 jaar	Lichamelijke beperking → botaandoening
R4	Ulvenhout, Breda	Dochter, 5 jaar	Lichamelijke beperking → spierziekte
R5	Oosterhout	Kleinzoon, 5 jaar	Autistisch met zware verstandelijke beperking
R6	Princehage, Breda	Zoon, 3 jaar	Meervoudig beperkt: Zeer moeilijk lerend met lichamelijke beperking → permanente hersenbeschadiging waardoor rechterkant lichaam deels verlamd
R7	Princehage, Breda	Dochter, 3 jaar	Meervoudig beperkt: Progressieve stofwisselingsziekte
R8	Ulvenhout, Breda	Dochter, 9 jaar	Meervoudig beperkt: Licht verstandelijk beperkt Lichamelijke beperking → Stofwisselingsziekte en motorisch beperkt
R9	Hoge Vucht, Breda	Dochter, 17 jaar	Verstandelijk beperkt
R10	Teteringen, Breda	Dochter, 9 jaar	Meervoudig beperkt door hersenbeschadiging → Cerebrale Parese

R11	Boeimeer, Breda	Dochter, 15	Lichamelijke beperking door hersenenbeschadiging → Cerebrale Parese
------------	--------------------	-------------	---

3.3 MEETINSTRUMENT

Binnen deze paragraaf wordt het meetinstrument dat is gebruikt toegelicht.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van semigestructureerd interview, omdat het belangrijk was dat werd doorgevraagd. Dit onderzoek had een onderwerp waar nog niet veel over bekend was dus kan het zijn dat relevante vragen naar boven komen tijdens het interview die niet vooraf opgeschreven zijn. Daarnaast konden de respondenten het onderwerp als gevoelig of emotioneel ervaren waardoor de non-verbale communicatie van belang kon zijn om mee te nemen.

Binnen het kader van dit onderzoek werd gekeken naar de meningen van de ouders van kinderen met een beperking over de invloed van de toegankelijkheid op speelplekken op het gedrag van kinderen met een beperking. De belangrijkste gedragsdeterminanten waren opgenomen in het definitief conceptueel model. Daarnaast waren eerdere vragenlijsten gezocht die het ASE-model als leidraad gebruikt werden. Op basis hiervan is de semigestructureerde vragenlijst tot stand gekomen. Deze staat in bijlage 1. Om tot de leeftijd, type beperking, type speelplekken en waar zij woonachtig zijn te komen was eerst gevraagd naar de algemene gegevens van de respondenten. Daarna is gevraagd naar de ervaringen van de respondenten waarop doorgevraagd kon worden. In het tweede deel van de vragenlijst kwam het ASE-model meer naar voren en deze kon als checklist gebruikt worden om te zien of elk onderdeel was besproken. Als laatste werd gevraagd of er nog zaken waren die nog besproken moesten worden of die de respondent kwijt wilde.

3.4 ONDERZOEKSPROCEDURE

Het vinden van respondenten was bij dit onderzoek geen makkelijke taak. Zoals in het theoretisch kader was beschreven hebben ouders van kinderen met een beperking vaak een kleine sociale cirkel. Er is op verschillende manieren geprobeerd om aan respondenten te komen. Als eerst was contact opgenomen met organisaties als de Speeltuinbende, ZET, Breda Gelijk. Ook was contact opgenomen met kinderdagverblijven en speciaal onderwijs. Deze organisaties hebben geprobeerd contact op te nemen met de ouders van de kinderen met een beperking. Daarnaast is sociale media gebruikt. Er was een oproep geplaatst in verschillende Facebook groepen, op LinkedIn en Instagram. De respondenten zijn met een vooraf bedachte officiële uitnodiging uitgenodigd. In deze uitnodiging werd het doel van het onderzoek beschreven en de reden waarom de desbetreffende respondent is benaderd. Daarnaast is de verwachte lengte van het interview gemeld en de wijze waarop de resultaten van het interview worden gebruikt. Deze uitnodiging staat in bijlage 2.

De interviews zijn opgenomen met de opnamefunctie in programma's als Teams, Zoom en bellen via de telefoon. Door het coronavirus was het niet mogelijk om de interviews op een afgesproken plek plaats te laten vinden. Er was één proefinterview afgenomen waarna feedback is gegeven door de respondent. Omdat de respondenten moeilijk te vinden waren en de respondent zodanig goede informatie gaf is het interview meegenomen in de resultaten.

In het interview zijn open vragen gesteld waarop doorgevraagd kon worden. Tijdens de interviews was het onmogelijk om verzadiging te behalen door de uiteenlopende onderzoeksgroep. Het werd al snel duidelijk dat de behoeften van de respondent afhankelijk waren van het type beperking van het kind.

3.5 DATA-ANALYSE

Nadat de interviews zijn afgenomen zijn deze getranscribeerd. Deze 126 pagina's staan in bijlage 3. Om een duidelijk overzicht te krijgen zijn de getranscribeerde teksten gecodeerd en gelabeld in een Excel bestand.

3.6 VALIDITEIT & BETROUWBAARHEID

Het is van belang dat een onderzoek valide en betrouwbaar is. Wanneer een kwalitatief onderzoek betrouwbaar is refereert dit naar een consistentie van de manier waarop gegevens verzameld worden (Jones, I., & Robinson, T., 2015). Gekoppeld aan betrouwbaarheid is striktheid. Dit betekent dat de onderzoeker niet alleen verantwoording geeft van de methodologie, maar ook over zaken als hoe de gegevens zijn verzameld, hoe besloten is welke theorie is gebruikt en hoe respondenten zijn geselecteerd. Daarnaast is de geloofwaardigheid van de uitkomsten en uitleg van belang. Dit begrip is verbonden met de validiteit van het onderzoek. Wat hiermee wordt bedoeld is dat de uitkomsten daadwerkelijk de ervaringen van de respondenten weergeven. Dit kan beoordeeld worden met een basistechniek genaamd 'controle van de deelnemer'. De onderzoeker bespreekt na het interview de conclusies en interpretaties uit het onderzoek met de respondent. Als laatste wordt de authenticiteit van het onderzoek beoordeeld aan de hand van of de gebruikte aanpak past bij de respondenten en of het onderzoek zowel de respondenten als de lezers helpt bij het begrijpen van hun sociale omgeving. Authenticiteit bestaat uit verschillende onderdelen. De eerste is eerlijkheid tegenover de respondent. De tweede is ontologische authenticiteit. Dit betekent dat zowel respondenten als lezers een betere voorstelling hebben gekregen van de sociale omgeving uit het onderzoek. Door de ontologische authenticiteit zouden de respondenten een betere voorstelling kunnen ontwikkelen binnen die sociale omgeving voor anderen. Dit leidt tot het volgende onderdeel, namelijk onderwijskundige authenticiteit. Daarna is katalysator authenticiteit een onderdeel. Dit wil zeggen dat het onderzoek een bevorderend effect moet hebben op het vermogen van de respondenten om beslissingen te nemen. Als laatste wordt tactische authenticiteit onderscheiden. Dit wil zeggen dat het onderzoek een versterkend effect moet hebben op het zelfvertrouwen van de respondenten.

Om de validiteit en betrouwbaarheid in dit onderzoek te verhogen was de vragenlijst aan de hand van het definitief conceptueel model opgesteld en meerdere malen beoordeeld door de stagebegeleider en de stagedocent van de onderzoeker. Daarnaast heeft een proefinterview plaatsgevonden waarbij achteraf is besproken of de conclusies en interpretaties goed zijn waargenomen om de geloofwaardigheid van het onderzoek te verhogen. Om de striktheid te verhogen is in de vorige paragrafen vermeld waarom deze methodologie is gebruikt, hoe de keuzes zijn gemaakt in respondenten en op welke manier zij zijn benaderd.

Elk interview in dit onderzoek is in dezelfde omstandigheden via Teams Office met een goede internetverbinding afgenomen. Ook hebben de interviews bij de respondenten en onderzoeker op een rustige plek thuis plaatsgevonden binnen kantoortijden. Verder was elke respondent op dezelfde manier ingelicht over het onderwerp en met instructies van het interview. De instructies stonden in een helder geformuleerde officiële uitnodiging. In de officiële uitnodiging stonden uitleg, maar ook zaken als dat de anonimiteit van de respondent gewaarborgd werd. Dit maakte de betrouwbaarheid en authenticiteit van dit onderzoek hoog. Daarnaast waren er voldoende details beschikbaar van het interview doordat de interviews zijn opgenomen. Ook dit maakte het onderzoek betrouwbaarder. Eerder in het hoofdstuk is uitgelegd waarom de desbetreffende methode is gebruikt, hoe deze is gebruikt, welke respondenten waren benaderd, waarom en hoe en hoe de gegevens verzameld zijn. Dit heeft voor striktheid in het onderzoek gezorgd. Als laatste is de onderzoeker continu eerlijk geweest tegenover de respondenten. Zij wisten continu waar zij aan toe waren. Achteraf de meeste interviews is gemeld dat de respondent het een fijn interview had gehad en dat zij zelf ook nieuwe kennis hadden verkregen. Dit heeft gezorgd voor een authentiek onderzoek.

HOOFDSTUK 4: RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het empirische onderzoek beschreven.

4.1 KENMERKEN STEEKPROEF

Voor dit onderzoek zijn 12 respondenten benaderd. 11 respondenten zijn geïnterviewd en dat waren 10 moeders en 1 vader. Zoals eerder vermeld in hoofdstuk 3 waren de kinderen verdeeld in 7 meisjes en 5 jongens.

TYPEN BEPERKINGEN

Uit de interviews hadden 4 van de 11 respondenten een zoon of dochter met enkel een mentale beperking, 3 van de 11 hadden een zoon of dochter met een lichamelijke beperking en 4 van de elf respondenten hadden een zoon of dochter met een meervoudige beperking.

4.2 UITKOMSTEN TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN

4.2.1 OPENBARE SPEELPLEKKEN

Uit de interviews is gebleken dat 7 van de 11 respondenten de meeste tijd doorbrengt op plusplekken en dan met name op de natuurspeelplekken. Het merendeel van de respondenten vond dat de speelplekken te 'aangeharkt' zijn. Hiermee werd bedoeld dat er weinig van de natuur over is gebleven en dus ook weinig voor de verbeelding en fantasie. Aangegeven werd dat op natuurspeelplekken meer speel mogelijkheden zijn voor hun kinderen dan op andere plekken.

Respondent 4: "Op een wipkip kun je één ding doen en op een boomstam kun je 100 dingen doen en dat geldt ook voor kindjes met een handicap."

4 van de 11 respondenten brengt tijd door op de speelplek Schutterslust in Molenschot. Schutterslust is een speeltuin behorende bij een horecavoorziening. Deze werd voornamelijk genoemd door respondenten met een kind met een verstandelijke beperking. Deze speelplek heeft een omheining waardoor een kind niet zomaar weg kan lopen en zit aan een terras zodat de ouder kan ontspannen met een hapje of drankje. Daarnaast werd het Sonsbeeckpark genoemd door respondenten met een kind met een lichamelijke beperking. Deze speelplek is deels rolstoeltoegankelijk gemaakt en natuurspelen staat hier centraal.

Daarnaast is gebleken dat 6 van de 11 respondenten de speelplekken in Breda vonden dat de speelplekken te veel gericht zijn op kleinere en mobielere kinderen. De respondenten die hebben aangegeven dit te ervaren hebben een kind met een verstandelijke beperking of een motorische achterstand.

Respondent 6: "Het is geen vanzelfsprekendheid om buiten te kunnen spelen."

4.2.2 TOEGANKELIJKHEID

FYSIEK

Alle respondenten gaven aan dat het fysieke aspect een rol speelt in de toegankelijkheid van speelplekken ondanks dat de kinderen van de ouders allemaal een verschillende beperking hebben. Bij 7 respondenten heeft dit te maken met de toegankelijkheid van de speeltoestellen. Deze 7 respondenten hebben een kind met een lichamelijke of meervoudige beperking.

Bij drie respondenten speelden paden een rol. Deze respondenten hebben een kind dat rolstoelafhankelijk is.

Bij 2 respondenten werd de ondergrond genoemd. Bij de eerste respondent was dit omdat het kind van deze ouder een verstandelijke beperking heeft en alles in zijn mond stopt. Bij de andere respondent werd de ondergrond genoemd, omdat het kind rolstoelafhankelijk is. Zodra het heeft geregend kunnen zij niet meer op een speelplek komen zonder een verharde ondergrond. Rustplekken zijn wel genoemd, maar is niet als belangrijke factor voor toegankelijkheid naar voren gekomen.

GEOGRAFISCH

De toegankelijkheid op openbare speelplekken op geografisch gebied werd ook genoemd tijdens de interviews. 9 van de 11 respondenten gaven aan dat de bekendheid van de speelplekken een rol speelde in de toegankelijkheid hiervan. De respondenten hebben aangegeven dat zij geen vooronderzoek hadden gedaan en hier ook geen tijd voor hadden. Daarnaast is aangegeven dat wanneer er wordt gegoogeld naar een inclusieve speelplek dat er geen speelplekken in Breda naar voren komen.

5 van de 11 respondenten gaven aan dat de afstand van de plekken een rol speelde. Een aantal ouders gaven aan dat zij het liefst naar de speelplek in de buurt gingen en wanneer deze niet voldeed aan de juiste mate van toegankelijkheid gingen zij ervan uit dat de rest van de speelplekken in Breda niet meer te bieden hadden. De ouders gaven aan hun kinderen te willen behoeden voor eventuele teleurstellingen. Daarnaast hebben 3 van de eerdergenoemde 5 respondenten een kind met een meervoudige beperking waardoor extra faciliteiten nodig zouden zijn voor de kinderen om enige tijd op de speelplek te kunnen blijven zoals een openbaar toilet.

Respondent 4: "Ik ga niet zomaar naar een speelplek toe die ik niet ken, want ik ben bang dat het te confronterend is dat ze niet hetzelfde kan als de rest. Ik wil dat ze het gevoel heeft dat ze hetzelfde kan bereiken als iedereen"

3 respondenten gaven aan dat de aanwezigheid van parkeerplekken een rol speelde. De ouders die dit hebben aangegeven hebben een kind met een lichamelijke beperking waardoor zij rolstoelafhankelijk zijn of een aandoening hebben waar dit kan voorkomen.

SOCIALE DREMPELS

Naast de toegankelijkheid op openbare speelplekken op het gebied van fysieke en geografische factoren werd ook gekeken naar de invloed van sociale drempels. 9 van de 11 respondenten hebben aangegeven dat intrinsieke motivatie een factor is in de mate van toegankelijkheid. Er is aangegeven dat het vermoeiend kan zijn om elke keer aangekeken te worden en de beperking van hun kind elke keer uit te moeten leggen. Hierdoor wordt de motivatie om speelplekken te bezoeken steeds lager. Zoals eerder vermeld is aangegeven dat de ouders hun kind de confrontatie willen besparen dus dan wordt de keuze om niet naar een speelplek te gaan steeds makkelijker gemaakt.

De 2 respondenten die geen sociale drempels ervaren wonen in een dorp en hebben aangegeven de meeste mensen in de omgeving te kennen.

Daarnaast hebben 8 van de 11 respondenten aangegeven dat een sociaal netwerk hier een rol in speelt. Deze ouders hebben aangegeven dat zij niemand kennen waar zij hun zorgen mee kunnen delen en dat wanneer zij deze op speelplekken tegen zouden komen dit de kans groter maakt dat ze een speelplek zouden bezoeken.

Respondent 3: "Het zou fijn zijn om een soort lotgenoten te vinden op een ontspannen manier."

3 respondenten hebben aangegeven dat ervaring met spelen een factor is bij het buiten spelen. De kinderen van deze respondenten waren of enig kind of de oudste van de broers en zusjes. Bij 3 van de 11 respondenten speelde tijd een rol. Bij deze respondenten wordt de tijd als schaars ervaren, omdat de kinderen niet veel thuis zijn. Dit heeft te maken met school, fysioafspraken, doktersafspraken of andere dagbesteding.

4.3 UITKOMSTEN BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN MET EEN BEPERKING

4.3.1 BUITENSPEELGEDRAG OP BASIS VAN ASE-MODEL

ATTITUDE

Uit de interviews is gebleken dat 1 respondent (respondent 7) slechts een negatieve attitude had tegenover buitenspelen van kinderen met een beperking. Door deze respondent werd aangegeven dat er geen mogelijkheid was voor het kind op de speelplekken in Breda. Het kind van deze respondent is meervoudig beperkt en rolstoelafhankelijk.

10 van de 11 respondenten hebben aangegeven een positieve attitude te hebben, maar ook een negatieve. Deze respondenten ervaren dat er wel een aantal mogelijkheden zijn, maar ook dat er belemmeringen zijn waar regelmatig tegenaan wordt gelopen. Deze respondenten hebben ook aangegeven te begrijpen dat niet elke speelplek volledig toegankelijk kan worden ingericht. De negatieve attitude wordt bij 6 van de 11 respondenten veroorzaakt door negatieve ervaringen met andere ouders of kinderen op de speelplekken. Voorbeelden hiervan zijn vervelende opmerkingen van andere ouders, confrontaties dat andere ouders rustig een boekje zitten te lezen terwijl hun kind aan het spelen is en het kind van de respondent niet uit het oog verloren kan worden. Daarnaast werd aangegeven dat het kind van de respondent wordt buitengesloten of dat het kind de vaardigheden niet heeft om mee te kunnen met de rest.

Er waren geen respondenten die een volledige positieve attitude hadden tegenover het buitenspelen voor kinderen met een beperking.

SOCIALE INVLOED

10 van de 11 respondenten hebben aangegeven sociale druk te ervaren tijdens het buitenspelen. Deze sociale druk wordt ervaren doordat ouders en andere kinderen onbegrip tonen naar het kind met de beperking. Dit onbegrip komt vooral voor bij kinderen met een beperking die niet zichtbaar is. Een voorbeeld hiervan is het kind van respondent 5 dat een verstandelijke beperking heeft. Aan zijn lichaam is niets te zien, maar hij heeft het denkniveau van 13 maanden. Doordat het kind zich anders gedraagt dan de andere leeftijdsgenoten ervaren de ouders sociale druk, omdat het niet als normaal wordt gezien. Bij de respondenten die een kind hebben met een lichamelijke beperking wordt de sociale druk ervaren door confrontaties met andere kinderen. De kinderen met een beperking worden geconfronteerd met het feit dat ze niet meekunnen. Daarnaast worden kinderen zonder beperking als direct en hard ervaren en wordt niet altijd goed gereageerd op een kind dat niet snel genoeg op het klimrek komt.

6 van de 11 respondenten hebben aangegeven ook sociale steun te ervaren. Deze steun komt voornamelijk voor bij respondenten die een kind hebben met een lichamelijke beperking. Een voorbeeld hiervan is dat een respondent een kind heeft met een lichamelijke beperking die rolstoelafhankelijk is. Zij mogen vaak voorgaan in rijen en deuren worden opgehouden.

Uit de interviews is gebleken dat 4 van de 11 respondenten zich druk maakt om wat andere mensen denken. 3 van de 4 respondenten die dit hadden aangegeven hebben een zoon of dochter met een verstandelijke beperking

Respondent 5: "Het is weleens vervelend, omdat je het niet elke keer opnieuw wilt uitleggen. Soms krijg je een grote mond en vragen ze wat ik hier überhaupt doe met een kind met een verstandelijke beperking. Dat doet echt pijn."

EIGEN EFFECTIVITEIT

Bij alle respondenten is naar voren gekomen dat de kennis en vaardigheden een rol spelen in de keuze om buiten te spelen of niet. Het wordt door respondenten soms als moeilijk ervaren om te weten wat je met een kind met een beperking kunt doen. Dit komt vooral voor bij de respondenten die 1 kind hebben of bij wie het kind met de beperking het oudst is, dan hadden zij nog geen vergelijkingsmateriaal. De respondenten hebben ook aangegeven dat buitenspelen bij de kinderarts niet echt werd besproken en dat toegankelijke plekken waar buiten gespeeld kan worden niet bekend waren bij alle respondenten. De meeste respondenten wisten wel hoe belangrijk spelen is voor de volledige ontwikkeling van de kinderen.

5 van de 11 respondenten hebben een laag geloof in eigen kunnen. Dit was het geval bij 3 respondenten met een kind met een lichamelijke beperking en, 1 met een meervoudige beperking en 1 met een verstandelijke beperking. Bij de eerste 4 is naar voren gekomen dat dit lage geloof vooral komt omdat deze kinderen fysiek minder kunnen dan anderen en hier wordt dan ook naar gedragen.

BARRIÈRES

De respondenten hebben aangegeven verschillende barrières te ervaren om buiten te spelen. Bij 7 van de 11 respondenten is aangegeven dat er twijfel op toegankelijkheid is. De respondenten hebben de verwachting dat andere speelplekken dan speelplekken die ze kennen niet anders zijn of meer te bieden hebben.

4 van de 11 hebben aangegeven dat de veiligheid niet gegarandeerd kan worden op speelplekken. Dit komt niet doordat de speelplekken zelf niet veilig zijn, maar omdat het kind van de respondent speciale aandacht nodig heeft. De 4 respondenten hebben kinderen met een verstandelijke beperking, waardoor extra opgelet moet worden waar de kinderen heenrennen en met wie ze zijn.

Bij 3 van de 11 respondenten is aangegeven dat er te weinig tijd is om speelplekken te bezoeken. Het gebrek aan tijd komt bij de respondenten door veel dokters afspraken of een dagbesteding, dit komt overeen met wat in het theoretisch kader is beschreven. Hierdoor is er vrijwel alleen tijd in het weekend.

Bij 2 van de 11 respondenten spelen de weeromstandigheden een rol. Deze 2 respondenten hebben een kind met een lichamelijke beperking dat rolstoelafhankelijk is en als het geregend heeft kunnen deze kinderen niet meer naar een speeltuin als de ondergrond niet verhard is.

Het coronavirus is niet genoemd als barrière.

VAARDIGHEDEN

7 van de 11 respondenten hebben aangegeven dat hun kind fysiek niet in staat is om volledig mee te doen met de rest van de kinderen. De kinderen van deze respondenten hebben een lichamelijke of meervoudige beperking. Er werd aangegeven dat ze hun kinderen zoveel mogelijk mee laten doen, maar dat het door gebrek aan vaardigheden niet altijd even leuk is.

Respondent 4: "Bijvoorbeeld op vakantie was ze op het strand aan het spelen met kindjes en met 1 kindje gaat dat goed, want die blijft wel bij haar en dan kruipt ze op het strand. Maar als er meer kindjes bij komen en die lopen ineens weg, want ze gaan tikkertje doen, dan zit ze daar alleen. Dat is natuurlijk hartstikke verdrietig en dan wordt ze enorm bewust van haar niet kunnen. Ze zit nu in zo'n

leeftijd dat dat begint te komen en dat is verschrikkelijk zielig dus daarom zoek ik dat soort dingen niet op.”

4.4 DE INVLOED VAN TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBARE SPEELPLEKKEN EN HET BUITENSPEELGEDRAG VAN KINDEREN

Een opvallend resultaat was dat 9 van de 11 respondenten niet wisten waar geschikte speelplekken waren. Het probleem van onbekendheid van speelplekken was voor dit onderzoek nog niet naar voren gekomen.

Respondent 4: “Ja als we iets willen doen dan gaan we wel zoeken op internet om te kijken waar we naartoe kunnen, maar dan kom ik eigenlijk nooit op iets in Breda uit. Dus misschien is het er wel, maar dan is het moeilijk te vinden.”

Daarnaast is aangegeven door 2 respondenten dat zij geen inclusieve speelplekken bezoeken, omdat wordt verwacht dat wanneer een speelplek inclusief is dat de plek ook niet meer uitdagend is voor kinderen zonder een beperking. Deze respondenten hebben ook kinderen zonder een beperking naast hun kind met een beperking.

4.4.1 BEHOEFTE

Tijdens de interviews zijn uiteenlopende behoeften naar voren gekomen over toegankelijkheid van speelplekken. Een behoefte die bij 7 respondenten naar voren kwam was dat zij het fijn zouden vinden als andere ouders en kinderen meer bewust zouden worden van dat er ook kinderen met een beperking zijn en hoe hiermee om kan worden gegaan. Er wordt aangegeven dat ze graag zouden willen zien dat de kinderen meer samen kunnen spelen en dat hun kind met een beperking meer als normaal gezien wordt. De respondenten denken dat wanneer de andere ouders en kinderen meer weten van kinderen met een beperking, er minder vervelende of vermoeiende gesprekken plaats zullen vinden.

Respondent 5: “Wanneer je een kind met een beperking hebt zit je in een soort sociaal isolement.”

8 respondenten hebben aangegeven graag fysieke aanpassingen te zien op de speelplekken. Er zijn meerdere fysieke aanpassingen genoemd door de respondenten. Voor de respondenten met een kind met een lichamelijke beperking kwamen de aanpassingen voor de toestellen voornamelijk naar voren. Ook kwam hier de aanpassing voor ondergrond naar voren. Daarnaast werd veel gesproken over een verbetering van de overzichtelijkheid van de speelplekken. Deze verbetering werd het meest genoemd door de respondenten met een kind met een verstandelijke beperking, omdat deze niet uit het oog verloren kunnen worden.

Daarnaast hebben 7 van de 11 respondenten aangegeven een overzicht te willen van alle speelplekken in Breda. Aangegeven is dat dit zou helpen bij het eerdergenoemde probleem van onbekendheid van de speelplekken. Op deze manier kunnen ouders gericht naar een speelplek en kunnen teleurstellingen worden voorkomen. Daarnaast denken de ouders meer lotgenoten tegen te komen, omdat zo kenbaar wordt dat bepaalde speelplekken toegankelijk zijn voor kinderen met een bepaald type beperking.

5 respondenten hebben aangegeven meer aanbod in samenspel activiteiten te willen. Zij zouden graag zien dat spelen voor kinderen met een beperking meer gestimuleerd wordt en met name het samen spelen met kinderen met én zonder een beperking. Aangegeven is dat dit fijn zou zijn voor de kinderen, maar ook voor de ouders zodat zij bijvoorbeeld ook kennis kunnen maken met andere ouders.

HOOFDSTUK 5: CONCLUSIE

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale hoofdvraag. De resultaten worden doorgenomen en gekoppeld aan theorie dat in het theoretisch kader is besproken.

“Wat is de invloed van de toegankelijkheid van openbare speelplekken op het speelgedrag van kinderen met een beperking?”

In het kort luidt de conclusie als volgt: Er is een grote invloed van diverse factoren op de toegankelijkheid van openbare speelplekken op het speelgedrag van kinderen met een beperking waarbij de sociale aspecten en barrières de grootste rol spelen. Kinderen met een beperking en hun ouders voelen zich totaal niet welkom en gaan confrontaties liever uit de weg. Daarnaast wordt veel sociale druk ervaren die wordt veroorzaakt doordat het kind er anders uit ziet of zich anders gedraagt. Ook is de twijfel over toegankelijkheid groot waardoor wordt besloten geen andere speelplekken uit te proberen. Omdat de sociale aspecten het meeste naar voren kwamen worden hier drie aanbevelingen over gedaan. Fysieke aspecten hebben eveneens invloed. De fysieke aspecten zijn afhankelijk van het type beperking dat het kind heeft waardoor voor dit probleem geen eenduidige oplossing is. Hier wordt dan ook geen aanbeveling over gedaan. Gebrek aan informatievoorziening heeft een grote invloed op de toegankelijkheid van speelplekken, omdat ouders van kinderen met een beperking moeilijk geschikte speelplekken kunnen vinden. Daarom wordt hier een aanbeveling over gedaan. Als laatste zijn kennis en vaardigheden van de kinderen met een beperking en hun ouders te laag waardoor de barrières om speelplekken te bezoeken nog hoger worden. Hier wordt ook een aanbeveling over gedaan.

In het theoretisch kader zijn drie vormen van toegankelijkheid genoemd. Uit de interviews is naar voren gekomen dat de sociale drempels hier de meeste invloed op hebben. Wat opviel tijdens de interviews was dat iedereen andere behoeften had. Deze waren vooral afhankelijk van het type beperking die het kind had. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een speeltuin nooit volledig toegankelijk gemaakt kan worden voor iedereen. Daarnaast had maar 1 respondent een volledig negatieve attitude tegenover buitenspelen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de respondenten wel graag buitenspelen met hun kinderen ondanks dat de toegankelijkheid op de speelplekken niet optimaal is. De sociale druk blijkt sterk afhankelijk van de zichtbaarheid van de beperking. Sociale steun wordt verleend wanneer er sprake is van een zichtbare beperking. Dat is niet het geval bij een verstandelijke beperking waardoor de sociale druk dan juist heel hoog is door het ontbreken van begrip. Naar voren is gekomen dat er een grote behoefte is naar inclusie en activiteiten waar hun kinderen samen kunnen spelen.

Doordat aan het licht is gekomen dat de sociale dimensie binnen toegankelijkheid het zwaarst weegt worden drie aanbevelingen gedaan om deze vorm te verbeteren.

- Het vragen van aandacht voor het tonen van begrip voor kinderen met een beperking op speelplekken;
- Het organiseren van samenspeelactiviteiten;
- Het hebben van een beperking normaliseren in de maatschappij.

De topplekken worden minder bezocht dan de natuurplekken in Breda, dus er kan geconcludeerd worden dat de door gemeente Breda genoemde topplekken niet als topplekken worden ervaren door de respondenten. Dit wordt deels veroorzaakt door de onbekendheid van de speelplekken. In de resultaten viel op dat bijna geen respondenten wisten waar openbare speelplekken waren en dat er behoefte was naar een overzicht van alle speelplekken in Breda. Daarnaast zijn veel barrières die als grote factor worden beschouwd om niet naar speelplekken te gaan. De grootste is twijfel over toegankelijkheid. Wat uit deze resultaten geconcludeerd kan worden is dat de speelplekken die men kent niet toegankelijk genoeg zijn en daardoor de moeite niet meer nemen om nieuwe speelplekken

uit te proberen. Dit geldt ook voor de twijfel over veiligheid. Wat hieruit geconcludeerd kan worden is dat de informatievoorziening over deze aspecten van de speelplekken onvoldoende is.

Door deze conclusies wordt de volgende aanbeveling gedaan.

- Het bekend maken van de speelplekken in Breda bij de inwoners.

De meerderheid van de respondenten was van mening dat de speelplekken te veel gericht zijn op kleine kinderen. Dit gold vooral voor de respondenten die een kind met een mentale of meervoudige beperking hebben. Deze kinderen worden groter qua lengte, maar mentaal niet waardoor zij wel graag op de toestellen willen maar hier niet meer op passen. Op basis van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de leeftijdscategorieën die in het theoretisch kader zijn genoemd voor speelplekken niet van toepassing zijn voor kinderen met een beperking. Daarnaast is spelen op speelplekken een onderwerp waar niet veel onderzoek naar wordt gedaan door ouders zelf. Vaak is er weinig aandacht voor waardoor de kennis en vaardigheden niet optimaal zijn. Het geloof in eigen kunnen is afhankelijk van het type beperking dat het kind heeft. Deze is lager bij de respondenten met een kind met een lichamelijke beperking. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de kennis, vaardigheden en het geloof in eigen kunnen een rol speelt bij het buitenspeelgedrag. Wanneer deze laag zijn heeft dit een negatieve invloed op het buitenspeelgedrag. Uit de resultaten kan geconcludeerd worden dat wanneer een kind met een beperking de vaardigheden niet heeft om volledig mee te doen met de rest dat de ouders hen beschermen tegen de confrontatie.

Op basis van deze conclusies kan de volgende aanbeveling gedaan worden.

- Het ontwikkelen van een app met speeltips om de kennis, vaardigheden en het geloof in eigen kunnen te verbeteren.

HOOFDSTUK 6: DISCUSSIE

In dit hoofdstuk wordt kritisch gereflecteerd op het onderzoek aan de hand van vier paragrafen. In de eerste paragraaf wordt de theoretische relevantie beschreven en in de tweede de praktische relevantie. Daarna worden de beperkingen van het onderzoek vastgesteld, met daarbij suggesties voor een eventueel toekomstig vervolgonderzoek.

6.1 THEORETISCHE RELEVANTIE

In deze paragraaf wordt de relatie tussen de onderzoeksresultaten en het theoretisch kader beschreven. Op deze manier wordt bestaande theorie bevestigd of worden nieuwe inzichten duidelijk.

Uit de resultaten is naar voren gekomen dat voornamelijk de natuurspeelplekken worden bezocht door kinderen met een beperking. Dit komt niet overeen met de gevonden theorie. In de theorie zijn de topplekken de belangrijkste speelplekken. Dit kan verklaard worden doordat deze categorieën zijn gemaakt met het oog op kinderen zonder een beperking. Kinderen met een beperking hebben andere behoeften dan kinderen zonder een beperking. Daarnaast is naar voren gekomen dat de leeftijd van kinderen niet veel uitmaakt wanneer een kind een verstandelijke beperking of motorische achterstand heeft. Dit komt ook niet overeen met wat in de theorie gevonden was. De speelplekken zijn vaak per leeftijdscategorie opgezet en deze categorieën zijn niet gemaakt met het oog op kinderen met een beperking.

Uit het onderzoek is gebleken dat de totale toegankelijkheid van speelplekken wordt beïnvloed door fysieke, geografische en sociale aspecten. Dit komt overeen met de theorie die eerder gevonden is. Er bestaat een relatie tussen de toegankelijkheid van speelplekken en het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking. Wanneer de toegankelijkheid van een speelplek laag is zullen kinderen met een beperking minder snel de speelplekken bezoeken.

Wat opvalt is dat uit de resultaten de sociale dimensie heel nadrukkelijk naar voren komt. Dit is in de theorie wel besproken, maar deze dimensie heeft meer impact dan de theorie doet vermoeden. Het is een aanvulling op de bestaande literatuur over de toegankelijkheid van speelplekken. Een verklaring hiervoor kan zijn, dat hier eerder nog geen kwalitatief onderzoek naar is gedaan. De methode van dit onderzoek heeft ervoor gezorgd dat deze resultaten zo diepgaand zijn en naar voren zijn gekomen. Bij kwantitatief onderzoek had dit nooit zo duidelijk naar voren kunnen komen.

In het theoretisch kader werden alle typen beperkingen beschreven. Tijdens de interviews kon al geconcludeerd worden dat dit erg breed was om volledig te onderzoeken. Er is in het onderzoek niet gekeken welk type beperking het kind van de respondent had waardoor de behoeften per respondent uiteenliepen. Daarnaast is ook niet elke type beperking naar voren gekomen. De respondenten die zijn geïnterviewd hadden een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking. Een verklaring hiervoor is dat het al erg moeilijk was om geschikte respondenten te vinden en door gebrek aan tijd kon er niet verder gezocht worden. Ondanks dat niet elk type beperking naar voren is gekomen is in het onderzoek wel een rode lijn te vinden met de grootste belemmeringen. De grootste belemmeringen hebben namelijk niets met het type beperking te maken.

6.2 PRAKTISCHE RELEVANTIE

In deze paragraaf wordt de meerwaarde van het onderzoek voor de organisatie beschreven.

Zoals in de aanleiding (paragraaf 1.1) is beschreven zijn kinderen met een beperking veel minder te vinden op speelplekken dan kinderen zonder een beperking. Uit het onderzoek is gebleken dat dit enerzijds door de fysieke vorm van toegankelijkheid komt en anderzijds komt dit door de geografische en sociale vorm. De sociale vorm van toegankelijkheid was wel bekend, maar nooit eerder zo duidelijk naar voren gekomen. In Nederland wordt altijd gesproken dat het een tolerant land is, maar

uit dit onderzoek is gebleken dat dit nog veel toleranter en inclusiever kan. Voor gemeente Breda is het van groot belang om hier inzicht in te hebben, zodat hier rekening mee gehouden kan worden in de ontwikkeling en toepassing van het speelbeleid. Gemeente Breda is zoals eerder vermeld bezig met de stad inclusief te maken en daar horen toegankelijke openbare speelplekken ook bij. Naast gemeente Breda kunnen andere gemeenten dit onderzoek ook gebruiken om hun beleid op speelplekken aan te passen. De onderzoeksgroep voor dit onderzoek was woonachtig in Breda en omstreken, maar de problemen betreft toegankelijkheid zijn overal.

Daarnaast is uit het onderzoek gebleken dat er onvoldoende informatievoorziening is, iets wat eerder nog niet duidelijk naar voren is gekomen. Zoals in de resultaten is vermeld werd dit probleem door bijna alle respondenten aangekaart. Dit is voor gemeente Breda een ontzettend belangrijke bevinding, want als de openbare speelplekken niet bekend zijn bij de mensen zal er ook na toegankelijker maken van een speelplek nog steeds niemand op af komen. De plekken zullen zeker bekender moeten worden. Het verbeteren van de informatievoorziening hoeft geen ingrijpende maatregel te zijn.

Tijdens de interviews viel op uit de verbale én non-verbale communicatie de respondenten het fijn vonden om gehoord te worden. Daarnaast hebben alle respondenten aangegeven mee te willen doen aan het onderzoek, omdat het zo'n belangrijk onderzoek is. Meerdere malen werd bedankt voor het fijne gesprek. Hieruit kan opgemaakt worden dat dit onderzoek ontzettend veel meerwaarde heeft voor de onderzoekspopulatie zelf. Het is een verwaarloosde doelgroep waar nu steeds meer aandacht voor komt. Duidelijk is geworden dat het probleem veel groter is dan een aantal toestellen die niet voor elk kind toegankelijk zijn. De kinderen van deze ouders zouden zich net zo fijn moeten voelen als elk ander kind, maar helaas is dat lang niet altijd het geval. Als de aanbevelingen van dit onderzoek worden uitgevoerd zal de toegankelijkheid van speelplekken verbeteren en hopelijk zal het gevoel van de kinderen met een beperking en hun ouders op speelplekken ook verbeteren.

6.3 BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK

In deze paragraaf worden de beperkingen van het onderzoek beschreven. De eerste beperking van dit onderzoek is dat de onderzoeksgroep geen perfecte afspiegeling is van de onderzoekspopulatie. Zoals in de theoretische relevantie (paragraaf 6.1) is vermeld is niet elke beperking vertegenwoordigd in het onderzoek. De doelgroep is achteraf erg breed geworden waardoor geen verzadiging heeft plaats kunnen vinden met als gevolg dat het onderzoek niet valide is. Wanneer gekozen zou zijn om één type beperking te selecteren had er misschien wel saturatie plaats kunnen vinden. Daarentegen was het erg lastig om de juiste hoeveelheid respondenten te vinden voor het onderzoek. Als de doelgroep nog beperkter was gemaakt dan waren er misschien niet genoeg respondenten gevonden.

Een andere beperking was dat elk interview via Microsoft Teams of Zoom heeft plaats moeten vinden. Door het coronavirus moest afgewogen of de interviews echt niet anders konden dan 'live' en Microsoft Teams of Zoom was een redelijk alternatief. Dit heeft voor enige ruis gezorgd. Ondanks dat de internetverbinding meestal goed was, waren er toch momenten dat het opgenomen interview niet goed verstaanbaar was voor het transcriberen. Bij het beeldbellen is wel wat non-verbale communicatie af te lezen, maar wanneer het beeld tijdens het interview niet optimaal was kon dit niet meer goed gedaan worden. Wanneer het fysiek contact met andere mensen weer mogelijk is, is het beter voor de resultaten om de interviews live op een plek plaats te laten vinden.

Daarnaast was het de bedoeling om met de speeltuinbeheerders langs elke speelplek te gaan om een totaaloverzicht van te maken en om te kijken hoe drukbezocht de plekken waren. Ook dit heeft door het coronavirus helaas niet plaats kunnen vinden. Het was niet noodzakelijk voor het onderzoek, maar het had wel een breder beeld kunnen scheppen.

6.4 SUGESSTIES VOOR VERVOLGONDERZOEK

De eerste suggestie voor vervolgonderzoek is dat het onderzoek wordt herhaald, maar dan op grotere schaal, bijvoorbeeld landelijk en per type beperking. Voor dit onderzoek geldt dan eenzelfde onderzoeksvraag, maar dan op landelijk niveau. Wanneer meer respondenten met een kind met dezelfde type beperking worden geïnterviewd zal de mogelijkheid tot saturatie hoger zijn, omdat zij mogelijk meer gelijke ervaringen hebben. Wanneer het onderzoek op landelijk niveau wordt gedaan wordt de onderzoekspopulatie groter en kunnen over heel het land respondenten benaderd worden. Zoals in hoofdstuk 3 (paragraaf 3.4) is beschreven is contact opgenomen met de Speeltuinbende. Dit is een landelijke organisatie met honderden leden. Er kwam één lid uit Breda, maar bij een landelijk onderzoek zou hier op een efficiënte manier heel veel respondenten benaderd kunnen worden. Hierdoor zal het onderzoek beter te generaliseren zijn voor de gehele onderzoekspopulatie. Bovenstaande suggestie kan kwalitatief onderzoek bevatten waardoor de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek wordt verhoogd. Kwalitatief onderzoek kan gedaan door middel van semigestructureerde interviews, omdat deze voor de juiste verdieping zorgen en dit is ook nodig bij gevoelige onderwerpen als deze. Op basis van de resultaten van de interviews uit dit onderzoek zou een nieuwe vragenlijst gemaakt kunnen worden. De vragen kunnen meer afgesteld worden op het type beperking die op dat moment wordt onderzocht.

Nog een suggestie voor vervolgonderzoek is om een kwalitatief buurtonderzoek te doen. Met een buurtonderzoek wordt bedoeld dat wordt gekeken naar de behoeften betreft openbare speelplekken van een bepaalde buurt. De demografische factoren zullen bekeken moeten worden om te weten te komen welke type mensen waar wonen. De mensen met een kind met een beperking kunnen benaderd worden voor een diepte-interview om erachter te komen hoe zij de speelplekken in die buurt ervaren en wat de behoeften verder zijn. Omdat een buurt een kleinere onderzoekspopulatie heeft dan een hele gemeente of een heel land komt het onderzoek sneller tot verzadiging en zijn de behoeften per buurt duidelijk in kaart te brengen.

Een wat afwijkende suggestie voor nieuw onderzoek zou kunnen zijn om het opnieuw te doen maar dan met een onderzoekspopulatie van ouders met kinderen zonder en met een beperking. Net als dit onderzoek zal het kwalitatief zijn. Van belang is om dan ook vragen te stellen over de sociale aspecten die in dit onderzoek nu juist zo naar voren kwamen. Wellicht dat hier bevindingen uitkomen die leiden tot een beter inclusief speelbeleid ten aanzien van het samenspelen van alle kinderen op de speelplekken.

In dit onderzoek is naar voren gekomen dat kinderen met een beperking en hun ouders vaak in een sociaal isolement zitten. Een suggestie voor vervolgonderzoek is om te onderzoeken hoe deze doelgroep uit sociaal isolement kan worden gehaald. Dit kan door middel van een behoeftenonderzoek bij verschillende ouders die een kind of kinderen met een beperking hebben. Het onderzoek zal kwalitatief zijn, omdat dit onderwerp als gevoelig of emotioneel ervaren kan worden. Non-verbale communicatie is van belang om daarbij op te nemen.

HOOFDSTUK 7: AANBEVELINGEN

De doelstelling van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen aan gemeente Breda die leiden tot toepassing binnen het nieuwe speelbeleid.

AANBEVELING 1

Zoals in de conclusie vermeld hebben de sociale drempels de meeste invloed op het speelgedrag van kinderen met een beperking. Dit is een erg complex gegeven dat veel tijd kost om te verbeteren. De respondenten hebben aangegeven dat andere ouders van kinderen vaak geen begrip tonen, omdat de beperking van een kind niet altijd zichtbaar is. Daarom wordt aanbevolen om op en rondom openbare speelplekken aandacht hiervoor te vragen. Dit kan bijvoorbeeld door stickers, QR-codes of bordjes te hangen met vriendelijke uitspraken. Voorbeelden van deze uitspraken zijn 'Hier spelen ook kinderen met een beperking! Houden jullie rekening met elkaar?' Of 'Niet aan elk kind zie je dat hij of zij anders is, maar iedereen is hier welkom!' of 'Op deze speelplek spelen wij samen!'. Wanneer ouders van kinderen zonder een beperking deze uitspraken lezen zullen de ouders en kinderen sneller bewust worden van het feit dat kinderen met een beperking ook op de openbare speelplekken komen en zullen hier minder negatieve reacties uit voortvloeien. Als ouders minder negatieve reacties geven richting de kinderen met een beperking en hun ouders zullen de ervaringen op speelplekken verbeteren.

De afdeling informatie en communicatie binnen de gemeente kan zich bezighouden met dit project. Een QR-code en stickers zijn relatief goedkope oplossingen die op korte termijn gedaan kunnen worden. Stickers zijn direct zichtbaar waardoor het bewustzijn direct geprikkeld wordt. Een QR-code kan via internet gratis en makkelijk gemaakt worden, maar deze moet wel verwijzen naar een website. De code kan verwijzen naar de website van aanbeveling 4 die informatievoorziening bevat over alle speelplekken in Breda. Op de homepage zou een lijst van 'spelregels' en het motto van Breda weergegeven kunnen worden.

Het hangen van bordjes vereist meer arbeidskracht, onderhoud en is dus wat duurder. De bordjes zijn wel direct zichtbaar net als de stickers. Bij de gemeente Breda bestaat het vak-team Spelen dat elke zes weken een vergadering houdt omtrent alle speelplekken in Breda. In deze vergadering zitten twee speeltuinbeheerders die over het onderhoud gaan van de speelplekken. De speeltuinbeheerders kunnen de bordjes, stickers of QR-codes plaatsen op de speelplekken. Daarnaast zouden deze nieuwe onderdelen in de lijst van onderhoud gezet moeten worden zodat deze netjes blijven.

AANBEVELING 2

Uit het onderzoek is gebleken dat kinderen met een beperking en hun ouders in een sociaal isolement zitten. Daarnaast zouden ouders met een kind met een beperking graag af en toe begeleiding willen voor hun kind bij het spelen. Daarom wordt aanbevolen om samenspelactiviteiten te organiseren op openbare speelplekken. De respondenten uit het onderzoek hebben aangegeven bereid te zijn hiervoor te betalen waardoor meer mogelijk is met faciliteiten. Op deze samenspelactiviteiten komen de kinderen en ouders in contact met andere kinderen en ouders. Daarnaast worden ze begeleid in het samen spelen en kunnen de ouders met een gerust hart toekijken. Op deze samenspelactiviteiten zullen de begeleiders ervaring moeten hebben met het begeleiden van kinderen met en zonder een beperking op het gebied van spelen. Organisaties die hierbij zouden kunnen helpen zijn stichting BAS en de Speeltuinbende, omdat zij ervaring hebben met evenementen met kinderen met een beperking. De samenspelactiviteiten kunnen bijdragen aan het sociaal leven van de kinderen en ouders en dit kan het buitenspeelgedrag van kinderen met een beperking bevorderen.

Binnen verschillende afdelingen van de gemeente Breda wordt de activiteit georganiseerd. Om de activiteit te organiseren moet er aan een aantal zaken gedacht worden. Als eerst moet besloten worden waar het evenement wordt gehouden. Wordt het evenement op een grote bekende speelplek gedaan? Of wordt het op een minder bekende speelplek gedaan? Moet het evenement überhaupt op een speelplek plaatsvinden? Wanneer de locatie is gevonden moet gekeken worden naar hoe groot het evenement wordt, hoe lang het duurt en hoeveel kinderen mee kunnen doen. Aan de hand van het aantal kinderen die mee kunnen doen kan besloten worden hoeveel begeleiders nodig zijn om een oogje in het zeil te houden. Begeleiders kunnen buurtsportcoaches zijn uit en rondom Breda of gymdocenten van het speciaal onderwijs. Sommige kinderen hebben extra aandacht nodig waardoor een ruime hoeveelheid begeleiders van belang kan zijn. Nog een belangrijk punt is de herkenbaarheid van de begeleiders en kinderen die meedoen aan het evenement. Aangezien het evenement in de buitenlucht is kan het zomaar zijn dat kinderen uit het oog verloren worden. Om de kinderen en begeleiders herkenbaar te maken wordt aangeraden om T-shirts te laten maken die over de gewone kleren aan kunnen. Met gebruik van een felle kleur ziet men snel wie waar is. Daarnaast kunnen op de shirts de vriendelijke zinnestjes van de eerste aanbeveling geplaatst worden. Op deze manier wordt de boodschap voor het samen spelen nog duidelijker. Het volgende waarover nagedacht moet worden is of er eten en drinken wordt geserveerd. Wanneer een foodtruck wordt neergezet blijven er misschien meer mensen hangen waardoor de mensen en kinderen elkaar sneller leren kennen. Daarna moeten keuzes gemaakt worden over hoe het evenement wordt gepromoot. Om beide doelgroepen te bereiken, met en zonder een beperking, moet het evenement op verschillende plekken worden gepromoot. Sociale media is een simpele en relatief goedkope oplossing hiervoor, maar er kunnen ook flyers gemaakt worden die op regulier en speciaal onderwijs worden uitgedeeld aan kinderen of ouders bij ouderavonden. Aan de hand van alle voorgaande zaken kan een kostenplaatje worden gemaakt en kan een subsidie worden aangevraagd.

Door het coronavirus zal deze aanbeveling op korte termijn niet tot stand komen, maar voorbereidingen kunnen wel plaatsvinden. Richting de zomer zou het evenement dan plaats kunnen vinden.

AANBEVELING 3

Om de sociale drempels bij kinderen met een beperking en hun ouders nog verder weg te nemen is van belang dat de omgeving meer begrip toont voor hun situatie. Kinderen en ouders die vrijwel niet of nooit te maken krijgen met kinderen met een beperking moeten zich meer bewust worden van het bestaan van deze mensen. Wat hierbij kan helpen is meer voorlichting op school. Daarom wordt aanbevolen om workshops in te voeren in het lespakket van reguliere basisscholen. De workshops zouden ook aangeboden kunnen worden aan de ouders van de kinderen. Onwetendheid is een probleem dat met workshops en voorlichting opgelost kan worden. Breda Gelijk is een organisatie die hier al bekend mee is en regelmatig dit soort voorlichtingen geeft. Zij hebben veel vrijwilligers die een beperking hebben en laten hen hun verhaal doen of laten zien wat voor belemmeringen zij tegenkomen. Zij zouden benaderd kunnen worden voor een samenwerking om deze workshops te geven of deze op een juiste manier vorm te geven. Bij deze workshops is het van belang dat de kinderen en ouders zelf ervaren hoe het is om een beperking te hebben en de confrontaties te voelen die deze kinderen dagelijks moeten voelen. Er moet een programma gemaakt worden zodat de workshops op alle reguliere basisscholen in Breda er hetzelfde uitzien. Zo kan de workshop jaarlijks gegeven worden met elk jaar dezelfde richtlijnen maar met een andere invulling. Elk jaar kan een andere beperking aan het licht kunnen worden gebracht. Als de kinderen op vroege leeftijd al geconfronteerd worden met kinderen met een beperking zullen zij in de toekomst meer begrip hiervoor tonen en zelfs met hen willen spelen. Dit geldt ook voor de ouders.

Ook deze aanbeveling zal door het coronavirus niet direct plaats kunnen vinden, maar het programma kan alvast gemaakt worden.

AANBEVELING 4

Uit het onderzoek is gebleken dat er onvoldoende informatievoorziening is. Er is een website waar de speelplekken in Breda weergegeven staan, maar deze website is niet makkelijk te vinden en niet van gemeente Breda zelf. Deze website is in eigendom van een bureau dat gebruik maakt van de data vanuit een beheersysteem dat veel gemeenten gebruiken om de status van onderhoud en veiligheid van speeltoestellen in bij te houden. Deze data worden via deze website ook aan bewoners en andere belangstellende ter beschikking gesteld via een digitale kaart. De website heeft een aantal opties die geselecteerd kunnen worden op gebied van toegankelijkheid zoals rolstoelvriendelijk, invalideparkeerplaats en samenspeelplek. Helaas zijn deze gegevens nog niet opgenomen in het speelbeheersysteem, waardoor de website geen inclusieve of samenspeelplekken weergeeft. Daarom wordt aanbevolen om een nieuwe website te ontwikkelen en die beter vorm te geven en te promoten zodat de inwoners van Breda makkelijk en snel geschikte speelplekken in Breda kunnen vinden. De afdeling informatie en communicatie kan dit op zich nemen. Het is van belang dat de website wordt bijgewerkt qua foto's en opties die geselecteerd kunnen worden zodat kenbaar wordt welke speelplek geschikt is voor het kind van de ouder die het opzoekt. Zo moet duidelijk te zien zijn of de speelplek genoeg paden heeft zodat een ouder van een kind die rolstoelafhankelijk is weet dat zij daar heen kunnen. Wanneer kenbaar gemaakt is welke faciliteiten een speelplek heeft worden verschillende barrières zoals twijfel over toegankelijkheid of veiligheid bij de ouders weggenomen. Daarnaast bestaat de kans dat meer kinderen met dezelfde of een soortgelijke beperking elkaar eerder op een ontspannen manier tegenkomen, omdat zij misschien op zoek zijn naar dezelfde soort speelplekken.

AANBEVELING 5

Uit het onderzoek is gebleken dat de vaardigheden en het gevoel van eigen kunnen van de kinderen met een beperking een grote factor is in het speelgedrag van kinderen met een beperking. Om deze vaardigheden te verbeteren wordt aanbevolen om een app te ontwikkelen met speeltips. Een app is een kostbare stap en daarom wordt aanbevolen om deze app op landelijk niveau te laten ontwikkelen en niet specifiek voor Breda. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten kan dit initiëren en hiervoor geld beschikbaar stellen, of een grote loterij als de postcodeloterij, vriendenloterij of bankgiroloterij. Voor deze scriptie gaat het echter te ver om deze aanvraag in te dienen.

Met speeltips worden bijvoorbeeld spellen bedoeld of tips hoe op een bepaald toestel op meerdere manieren gespeeld kan worden. De app moet ook gericht zijn op kinderen met een beperking dus het is van belang dat ervaringsdeskundigen meedenken met het project. Revalidatiecentra of fysiopraktijken kunnen benaderd worden voor een samenwerking. De app moet gratis zijn en toegankelijk in gebruik, omdat buitenspelen zo belangrijk is voor de volledige ontwikkeling van kinderen. Met deze app kunnen de kinderen sneller vaardigheden ontwikkelen en krijgen zij meer geloof in eigen kunnen. Wanneer de vaardigheden en het gevoel van eigen kunnen worden verhoogd zullen de ouders minder bang zijn voor confrontaties en zullen ze hun kinderen vaker op openbare speelplekken laten spelen.

LITERATUURLIJST

- Blijham, N., van Lier, J., & Vernoy, M. (2011). *Werken aan toegankelijkheid*. Vilans. Geraadpleegd van <http://img.ice.be/files/1224/werken-aan-toegankelijkheid.pdf>
- Brug, J., & Assema, P. (2012). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering* (8ste editie). Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.
- Burdette, H. L., & Withaker, R. C. (2005). Resurrecting free play in young children: Looking beyond fitness and fatness to attention, affiliation and affect. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 159, 46-50. doi:10.1001/archpedi.159.1.46
- Checklist speeltuin — Certificatie Spelen — Spelen — Certificatie Inspectie Opleidingen - Keurmerkinstuut. (z.d.). Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://keurmerk.nl/spelen/certificatie-spelen/checklist-speeltuin/>
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and Changing Behavior* (1ste editie). New York, USA: Routledge.
- Gemeente Breda. (2011). *Actieplan spelen 2012-2017*. Breda, Nederland: Auteur.
- Gemeente Helmond, Dienst Stedelijke ontwikkeling en Beheer. (2003). *Speelruimte beleidsplan* (Deel 1). Geraadpleegd van <https://www.helmond.nl/Verseon/bb814950-0f12-42d7-bf5f-746a62dbadaf.pdf>
- Jantje Beton. (2018). *Buitenspelen*. Geraadpleegd van <https://jantjebeton.nl/uploads/files/Onderzoek%20Buitenspelen%202018%20-%20Jantje%20Beton.pdf>
- Jones, I., & Robinson, T. (2015). *Onderzoeksmethoden voor Sportstudies* (3^e editie). Taylor & Francis.
- Karsten, L. (2002). *Oases In Het Beton: aandachtspunten voor een jeugdvriendelijke openbare ruimte* (1ste editie). Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.
- Kenniscentrum buitenspelen, Onderzoek & Advies voor speelomgevingen. (2019). Geraadpleegd op 30 september 2020, van <https://speelruimte.nl/speelruimtebeleid/speelskwaliteitsplan/index.html>
- Koerts, C., & Veugelers, F. (2017). *Kwalitatief onderzoek naar (jong)volwassenen met een motorische beperking en hun houding en motivatie met betrekking tot regulier- en aangepast sporten*. Geraadpleegd op 10 januari 2021.
- Leemrijse, C., Kappen, H., & Boeije, H. (2019). *Sport en bewegen door mensen met een lichamelijke beperking*. Nivel. Geraadpleegd van https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Sporten_en_bewegen_mensen_met_een_lichamelijke_beperking.pdf
- Mailick Seltzer, M., Greenberg, J. S., Floyd, F. J., Pettee, Y., & Hong, J. (2001). Life Course Impacts of Parenting a Child With a Disability. *American Journal on Mental Retardation*, 106(3), 265–286. Geraadpleegd van <https://meridian.allenpress.com/ajidd/article-abstract/106/3/265/759>
- Modellen en theorieën voor gezondheidsbevordering toegelicht. (z.d.). Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://www.loketgezondleven.nl/gezondheidsthema/bevorderen-van-gezond-gedrag-hoe-doet-u-dat/greep-theorie/modellen-en-theorieen>

Nederlands Jeugd Instituut, & Zoon, M. (2015). *Wat werkt bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking?* Geraadpleegd van <https://faj.cw/files/2017/08/2012-Wat-werkt-bij-jeugdigen-met-een-LVB.pdf>

Rechten van een gehandicapt kind - Artikel 23 Kinderrechtenverdrag. (2017). Geraadpleegd van <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-23-kinderen-met-een-handicap/>

Rijksoverheid (2020). VN-verdrag Handicap. Geraadpleegd op 25-09 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechten-van-mensen-met-een-handicap/positie-mensen-met-een-beperking-verbeteren-vn-verdrag-handicap>

Rimmer, J. H., Riley, B., Wang, E., Rauworth, A., & Jurkowski, J. (2004). Physical activity participation among persons with disabilities: Barriers and facilitators. *American journal of preventive medicine*, 26, 419-425. doi:10.1016/j.amepre.2004.02.002

Sassen, B. (2004). *Gezondheidsvoorlichting en preventie* (1ste editie). Amsterdam, Nederland: Reed Business Education.

Speeltuin. (2020). In *Van Dale*. Van Dale Uitgevers. Geraadpleegd van <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/speeltuin#.X2sNXS1h234>

Speeltuinbende. (z.d.). *Speeltuinbendewijzer*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <http://www.speeltuinbendewijzer.nl>

Speeltuinbende, Nationale Jeugdraad, Branchevereniging Spelen & Bewegen, Jongeren op gezond gewicht, Ruimte voor de jeugd, Het gehandicapte kind, ... VNG. (2019). *SamenSpeel/Akkoord*. Geraadpleegd van <https://www.samenspeelakkoord.nl/media/pages/home/2058424020-1575299086/samenspeelakkoord.pdf>

Toegankelijk. (2020). In *Van Dale*. van Dale Uitgevers. Geraadpleegd van <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/toegankelijk#.X2MucS1h01I>

Van den Eerenbeemt, A. (2017). Beperking. In *Ensie* (dokterswoordenboek editie). Geraadpleegd van <https://www.ensie.nl/dokterswoordenboek/beperking>

Veltman, M., & Nikken P. (2020). *Iene Miene Media: Aanvullend flitsonderzoek 2020. mediagebruik door kinderen van 0 tot en met 6 jaar in coronatijd*. Geraadpleegd van <https://www.mediawijzer.net/wp-content/uploads/sites/6/2020/03/Iene-Miene-Media-flitsonderzoek-2020.pdf>

Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2015). *Het ontwerpen van een onderzoek* (5de editie). Den Haag, Nederland: Boom Lemma.

Visscher, C. (2000). Doofheid en sport - over de betekenis van doof zijn voor sportprestaties, lichamelijke fitheid, sportieve competentie en sociale acceptatie. Proefschrift. Grafisch Centrum Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 182 p.

Visser, J. (2019). *Breda Gelijk - Platform voor mensen met beperkingen en mantelzorgers*. Geraadpleegd van <https://www.breda-gelijk.nl/bredagelijk/>

VNG, De Speeltuinbende, & Iedereen doet mee. (2019). *Aan de slag met samen spelen*. Geraadpleegd van https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/_vng_pn10649_idm_samen_spelen_digitaal_02.pdf

Von Heijden, A., Stichting Onbeperkt Sportief, Utrecht/Arko Sports Media, Mulier instituut, van den Dool, R., van Lindert, C., & Breedveld, K. (2013). Monitor sport- en beweegdeelname van mensen

met een handicap. *(on)beperkt sportief*, NUR740, 36. Geraadpleegd van
<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2700&m=1422883208&action=file.download>

Wolters, I. M. (z.d.). *Speelbeleid 2020-2025*. Geraadpleegd op 20-10, van
<https://outlook.office.com/mail/search/id/AAQkADEyOGMxOTA1LTM3MTYtNGVINy04NTQ0LWRmMzZiMjYzYTgwMQAQACstHS0SyEM3nqHlwxJJX9U%3D>